Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 30 июль 1969 йил, чоршанба ● № 175 (14.338). ● Баҳоси 2 тийин.

ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

Тошкент области. Оққўрғон районидаги «Коммунизм» колхози деҳқонлари кўп йиллардан бери каноп етиштириб келяптилар. Айниқса улар бу йил ана шу экиндан мўл-кўл ҳосил олиш учун курашмоқдалар. Айни кунларда барча майдонларда ўсимликни парвариш қилиш агротехника қоидалари асосида олиб борилаяпти. Суратда: колхознинг илғор сувчиси Иброҳим Халиловнинг каноп ўсимлигини суғораётган пайтида кўриб турибсиз.

Қ. Розиқов фотоси, ЎзТАГ фотохроникаси.

ЯРАТУВЧИЛИК МЕҲНАТИМИЗ МАДҲИ

Бундан тўрт ойча илгари коммунистик меҳнатимиз нашидасини тарона этувчи 12 апрель кўтаринки руҳда нишонланди. Худди шу куни коммунистик шанбаликнинг 50 йиллиги муносабати билан завод ва фабрикаларга ,колхоз ва совхоз далаларига, ободонлаштириладиган кўча ва майдонларга минг-минглаб одамлар ўз хоҳишлари билан чиқдилар. Ана шу кун беш йилликнинг ўзига хос бир зарбдор куни сифатида тарихга кириб қолади. Бутуниттифоқ шанбалигида 115 миллиондан ортиқ киши қатнашди. Шанбалик куни баракали меҳнат қилинди ва планга қўшимча анчагина миқдорда машина-ускуналар, халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқарилди.

Коммунистик шанбалик беш йиллик планнинг бажарилишига катта ҳисса қўшди. Беш йилликнинг тўртинчи йили биринчи ярим йилидаги ютуқларимиз нималардан иборат? СССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий Статистика бошқармаларининг халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг 1969 йил биринчи ярмидаги бажарилиш якунлари тўғрисида эълон қилган ахборотларида ажойиб рақамлар келтирилган. Бу рақамлар яратувчилик меҳнатимиз мадҳини куйлайди. Бутун мамлакатимиз меҳнаткашлари сингари Ўзбекистон саноатчилари, қишлоқ хўжалиги ходимлари, қурувчилари, транспортчилари — барча кишилар беш йиллик марраларини муддатидан илгари эгаллаш ҳамда доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб нишонлаш ҳаракатида ғайрат билан ишламоқдалар.

Беш йилликнинг еттинчи ярим йилига якун ясалди. Бу ярим йилликнинг ўзига хос хусусияти шундан иборатки, беш йиллик марраларини эгаллашда катта довонлар ошиб ўтилди, энди яна бир ярим йил ғайрат билан меҳнат қилинса, доҳий юбилейи шарафига бошланган мусобақанинг яхлит натижалари якунланади. Беш йиллигимизнинг шиори — В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги тантаналарини ҳар жабҳада юксак кўрсаткичлар билан нишонлашдан иборат. Ўтган ярим йилда эришилган муваффақиятларимиз совет кишилари коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришда мардона меҳнат қилаётганликларидан дарак беради.

Ўзбекистон меҳнаткашлари 1969 йил биринчи ярми планини маҳсулотларни реализация қилишнинг умумий ҳажми ва бир қанча энг муҳим буюмларни ишлаб чиқариш бўйича орттириб бажардилар. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 454,7 миллион киловатт-соат электр энергия, 2 миллион сўмлик қишлоқ хўжалиги машиналари, 500 дона пахта териш машинаси, 291 дона чанглагич-пуркагич аппаратлар ва бошқа жуда кўп буюмлар тайёрлаб чиқаришга эришилди.

Социалистик ишлаб чиқаришнинг асосий мақсади — халқнинг эҳтиёжларини ҳар тарафлама қондиришдан иборат. Марказий Статистика бошқармаларининг ахборотларида келтирилган рақамлар совет кишиларининг моддий фаровонлигини ошириш, маданий даражасини юксалтириш, халқ маорифини ривожлантириш соҳасида партия ва ҳукуматимиз катта ғамхўрлик қилаётганлигини кўрсатиб турибди. Озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш кўпаймоқда. Аҳолига пойафзал, газлама, хўжалик ва маданий-маиший аҳамиятга эга бўлган буюмлар етказиб бериш топшириқлари ортиғи билан бажарилмоқда.

Мамлакатимиз қурилишларида, ремонт-қурилиш ишларида ва бинокорлик материаллари саноати корхоналарида ишлаб турган кишиларнинг ўртача меҳнат ҳақи ортиб бормоқда. Бу эса қурилиш ишларининг жадаллашиб боришига, бинокорлик объектлари учун материалларнинг барвақт тайёрлаб берилишини таъминлашга ёрдам бермоқда. Ўзбекистонда бир қанча янги саноат-ишлаб чиқариши комплекслари ишга туширилди. 2 минг километрдан кўпроқ электр узатиш линиялари қурилди. Шимолий Сўх — Фарғона магистрал газ қувурининг иккинчи навбати фойдаланишга топширилди. Анчагина газ ва водопровод тармоқлари ишга туширилди. Давлат маблағлари ҳамда уй-жой қурилиши кооперациясининг маблағлари ҳисобидан умумий сатҳи 700 минг квадрат метр уй-жой бинолари фойдаланишга топширилди.

Шу билан бирга, ўтган ярим йилнинг якунлари ишлаб чиқаришни яна ҳам жадаллаштиришга имкон берадиган катта-катта резервлардан фойдаланилмаётганлигини кўрсатди. Кўпгина корхоналар меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулотни реализация қилиш ва жамғарма тўплаш планларини тўла бажармаётирлар. Бир қатор корхоналар эса маҳсулот таннархини арзонлаштириш, техника-иқтисодий кўрсаткичларни яхшилаш, мавжуд ишлаб чиқариш қувватларидан самарали фойдаланиш бўйича белгиланган топшириқларни адо этмадилар. Ўрта Осиё темир йўлининг Ўзбекистон ССР территориясидаги бўлинмалари юк ташиш топшириғини тўла бажара олмади. Умум фойдаланишдаги автомобиль транспорти ишида ҳам жиддий камчиликлар бор.

Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ҳамда хўжаликларнинг раҳбарлари қиш қаттиқ келганлиги ва баҳорнинг чўзилиб кетиши оқибатида планнинг бажарилишида рўй берган узилишларни тезда бартараф қилиш йўлида муайян ютуқларга эришдилар. Бироқ, катта-катта объектларни ўз вақтида қуриб фойдаланишга топшириш, уларнинг лойиҳадаги қувват билан ишлашини таъминлаш соҳасида анча иш қилиниши лозим. Республика кўмир саноати корхоналари, Бинокорлик саноати министрлигининг корхоналари бу ярим йилликда яна ҳам ғайрат кўрсатиб ишлашлари, ўтган ярим йилдаги камчиликларни бартараф қилиш тадбирларини кўришлари зарур.

Партия ташкилотларининг вазифаси — беш йиллик тўртинчи йили биринчи ярим йили якунларини чуқур таҳлил қилиш, кенг кўламда катта ташкилотчилик ҳамда сиёсий ишлар олиб бориш асосида план-топшириқларнинг ҳамда социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлашдан иборат.

Расмий хабарлар

РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

29 июлда Москвада, Катта Кремль Саройида еттинчи чақириқ РСФСР Олий Советининг бешинчи сессияси очилди.

Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Ю. В. Андропов, Д. Ф. Устинов, К. Ф. Катушев, Ф. Д. Кулаков, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев ўртоқлар, шунингдек РСФСР Олий Совети Президиумининг Раиси ва раис ўринбосарлари, РСФСР Олий Совети Президиумининг аъзолари, Россия Федерацияси ҳукумати аъзолари президиумда пайдо бўлганларида депутатлар ва меҳмонлар уларни давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Сессияни РСФСР Олий Советининг Раиси депутат **М. Д. Миллионщиков** очди.

Мандат комиссиясининг докладини ва у тасдиқланганидан кейин депутатлар кун тартибини якдиллик билан тасдиқладилар. Сессия муҳокамасига қуйидаги масалалар киритилди:

1. РСФСР шаҳарлари, ишчи посёлкалари аҳоли яшайдиган қишлоқ пунктларини обод қилишни яхшилаш ҳамда уларни қишга тайёрлаш юзасидан Совет ва хўжалик органларининг вазифалари тўғрисида.

2. РСФСРнинг никоҳ ва оила кодекси лойиҳаси тўғрисида.

3. РСФСР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш.

Биринчи масала юзасидан РСФСР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари **В. А. Демченко** доклад қилди.

ФОЙДАЛИ МУЗОКАРАЛАР

Конго демократик республикасининг ташқи ишлар министри Жюстен-Мари Бомбоко 26 июлдан 28 июлгача расмий визит билан Москвада бўлди.

Визит вақтида СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Ж. М. Бомбоко музокаралар олиб боришди. Бу музокаралар дўстона ва самимий вазиятда ўтди. Совет Иттифоқи билан Конго демократик республикаси ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш масалалари, шунингдек ҳар иккала томонни қизиқтираётган бир қанча актуал халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиб олинди.

Ж. М. Бомбоко Конго демократик республикаси ҳукумати номидан СССР ташқи ишлар министри А. А. Громикони расмий визит билан Конго демократик республикасига боришга таклиф этди. (ТАСС).

Машина теримига ҳозирдан тайёрланайлик

КЕЛИНГ, МУСОБАҚАЛАШАМИЗ!

Андижон областидаги «Савай» совхози коллективига

ОЧИҚ ХАТ

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати деҳқонлар ҳақида, уларнинг моддий фаровонлигини, маданий савиясини ошириш тўғрисида, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш хусусида тинмай ғамхўрлик қилмоқдалар. Хилма-хил қудратли техникани, таъсирчан химикатларни, турли-туман минерал ўғитларни кераклигича олиб турибмиз. Ишчилар синфи етказиб бераётган ажойиб машиналар пахтакорларнинг қўл меҳнатини кескин енгиллаштирмоқда, деҳқонларнинг ташвишини осонлаштираётир. Минерал ўғитлар тупроқ структурасини яхшилашга хизмат қилмоқда, заҳарли химикатлар ҳашаротга қарши курашда ўз кучини кўрсатмоқда. Улар деҳқончилик маданиятини ошириш, пахтадан йилдан-йилга мўл ҳосил олиш, давлатга кўпроқ юқори сифатли «оқ олтин» топшириш имкониятини бермоқда. Буни хўжалигимиз мисолида ҳам яққол кўриш мумкин.

Ҳаммага маълумки, совхозимиз бундан беш-олти йил илгари областда энг қолоқ, кам ҳосилли хўжаликлардан бири ҳисобланарди. Яқин-яқингача ҳар гектар пахта майдонидан фақат 13-14 центнердан ҳосил олардик. Биз бу қолоқликнинг сабабларини синчиклаб ўргандик. Тажрибали пахтакорлар билан суҳбатлашдик. Хўжалигимизда тупроқ структурасини оширишга, ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилашга етарли эътибор берилмасдан келинган. Техникадан қониқарсиз фойдаланилганлиги натижасида кўп ҳолларда агротехника тадбирлари кечикиб ўтказилган. Дориворлар етарли бўлишига қарамай ҳашаротга қарши профилактика чоралари ўз вақтида ва сифатли амалга оширилмаган.

Коллективимиз бундан зарур хулоса чиқариб олди. Совхоз дирекцияси ва партия ташкилоти йўл қўйиб келинган хато ва жиддий камчиликларни такрорламаслик учун ҳамма чораларни кўрди. Бойлик яратувчиларга суяниб иш тутилди. Коллективнинг меҳнати қадрланди. Уларнинг моддий манфаатдорлиги кучайтирилди. Далада ишловчиларнинг меҳнатига прогрессив усулда ҳақ тўлана бошланди. Коммунистларга, бўлим бошқарувчиларига ва бригада бошлиқларига нисбатан талабчанлик айниқса оширилди. Пахта етиштиришнинг илғор усуллари ишлаб чиқаришга кенг жорий этилди. Тажрибакорларнинг намунали ишлари кенг оммалаштирилди. Меҳнат интизоми кун сайин мустаҳкамланди. Социалистик мусобақа йўлга қўйилди. Натижада дала ишлари юришиб кетди. Ҳосилдорлик бирданига кўтарилди. 1968 йилда совхозимиз ҳар гектар ердан давлатга қарийб 28 центнердан «оқ олтин» топширди. Бу — аввалги йили гектаридан олинган ҳосилдан анча кўпдир.

Кейинги йилларда пахтани машинада теришда ҳам кескин бурилиш ясалди. Бултур давлатга топширилган қимматбаҳо хом ашёнинг тўртдан деярли уч қисми — 6886 тоннаси агрегатлар билан терилди. Ҳар бир машина билан ўртача 107 тоннадан пахта териб олинди. Бундан совхозимиз 175 минг 919 сўм маблағни тежаб қолди. Ҳар бир тонна пахтани машинада теришга 26 сўм 16 тийин пул сарфланди. Ҳолбуки, бу миқдордаги пахтани қўлда териб олиш учун 51 сўм 70 тийин сарфланган бўларди.

Қудратли техника қувватидан юксак унум билан фойдаланилаётганлиги, айниқса, механизациялашган терим ҳажмини оширишга катта эътибор берилаётганлиги туфайли даромад йил сайин кўпаймоқда, ишчиларнинг меҳнатига кўп миқдорда ҳақ тўланмоқда. Пахтанинг таннархи камайиб бораётир. Ўтган йили биз пахтадан 1 миллион 124 минг 394 сўм даромад қилдик. Ҳар бир ишчининг ойлик иш ҳақи ўртача 135-140 сўм бўлди. Ваҳолонки, аввалги йили бир ишчининг ойлик маоши 78-80 сўм бўлган эди. Ҳар бир центнер пахтанинг таннархи 1964 йилга нисбатан 4 сўм 58 тийин камайди.

Бу йилги маррамиз янада улкан. Коллективимиз беш йилликнинг тўртинчи йилида 4587 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан хирмон кўтаришга, давлатга ҳаммаси бўлиб 13 минг 400 тонна пахта етказиб беришга, бунинг қарийб 70 процентини, яъни 9 минг тоннасини машиналар бункеридан тўкишга сўз беришган. Ҳозир дала ишлари шунга мувофиқ олиб борилаётир. Мўл ҳосил етиштириш йўлида ҳеч ким меҳнатини аямаётир. Барча агротехника тадбирлари бир-бирига боғлаб олиб бориляпти ва юқори сифатли ўтказилмоқда. Шу кунгача ғўза 4 марта комплекс парвариш қилинди. Чигит экишдаги ва ёш ниҳолларнинг дастлабки кунларда амал олишидаги кечикишнинг ўрни қопланмоқда. Шона, гул ва кўсаклар кўпаймоқда, ҳосил чўғи яхши. Толиб Ғофуров, Қодир Жумаев, Исо Тоиров ўртоқлар бошқарувчилик қилаётган бўлимларнинг ғўзалари айниқса, серҳосил.

Меҳнатсевар ва ақил коллективимиз машина теримини ўтган йили куздаёқ ўйлаб иш кўрган. Машина теримига унумдор ерлар, йирик карталар ва текис далалар ажратилиб, механизаторларга бириктириб қўйилган. Улар баҳорда бу далаларга чигитни ўзлари экдилар. Экинни кўндалангига қирқиб, ғўза қатор ораларини икки томонлама юмшатишга ўзлари мослаштирдилар. Ҳозир бу майдонлардаги ғўзани ҳам ўзлари парвариш қилаётирлар. Механизаторларнинг фидокорона меҳнати ва маҳорат кўрсатиб ишлаётганликлари туфайли машина терими учун ажратилган участкалардаги ғўзалар серҳосил ва калта бўғин бўлиб ўсмоқда. Ўсимликнинг бўйи 90 сантиметр атрофида. Ҳар гектар майдонда 90-95 минг туп ғўза бор. Ҳосилга ҳосил қўшилмоқда. Пахта майдонларининг тупроғи доим майин, ерда нам етарли. Далалар бегона ўтлардан, ҳашаротлардан тоза.

Пахтани қоп-қанорсиз ташийдиган транспорт воситаларини ва терим машиналарини мавсумга ҳозирдан тайёрлаб қўймоқдамиз. Шу кунга қадар 119 та «ХТ-1,2» ва 17 та «Ўзбекистон» маркали пахта териш агрегатлари, 300 га яқин тележка, 50 дан ортиқ юк машинаси ремонтдан чиқарилди. Техниканинг ҳаммаси узоғи билан 20 августгача дала ишларига тахт қилиб қўйилади. Машиналар айланадиган ер бурчакларини текислашга, тележкалар ва прицеплар турадиган чуқурларни қавлашга тез кунда киришамиз. 10 километр узунликдаги йўлга асфальт ётқизилди, бригадалараро йўлларга шағал тўкилди. Бу ишлар қизғин давом эттириляпти.

Механик-ҳайдовчиларимиз совхоз бўйича 9 минг тонна пахтани машинада териш юзасидан олинган социалистик мажбуриятнинг муваффақиятли бажарилишига муносиб ҳисса қўшишга ҳозирдан бел боғламоқдалар. Шу мақсадда улар зиммаларига оширилган мажбуриятлар олаётирлар. Ўтган йили машина теримида энг юқори кўрсаткичларга эришган моҳир механик-ҳайдовчиларимиздан М. Муродов, И. Исмоилов, Р. Прожиев, Э. Бозоров, М. Пардаев, Р. Ҳолиқов, М. Шодиев, Р. Ражабов ва бошқа ўртоқлар мавсумда ўз агрегатлари бункеридан 180-200 тоннадан «оқ олтин» тўкиш мажбуриятини олдилар. Бундай механик-ҳайдовчилар совхозимизда 100 кишидан ортади.

Ҳамкасб дўстлар, биз буларни сизларга айтишимиздан мақсад сиз «Савай»лик биродарларимизни, бу йилги ишларимиз, кўзлаган марраларимиз, ҳосилни машинада теришда орттирган озми-кўпми тажрибаларимиз билан қисқача таништиришдир. Чунки пахтачиликни комплекс механизациялаш, айниқса, ҳосил йиғим-теримини кенг кўламда машиналаштириш деҳқонларимизнинг бош вазифаси бўлиб қолди. Пахта етиштириш йил сайин кўпаётган, ҳосилдорлик ошиб бораётган ҳозирги вақтда, ғўзанинг ўсиш ва ривожланиши анча кечикаётган бу йилги қийин шароитда «оқ олтин»ни машинасиз саранжом-саришталаб бўлмаслиги ҳар бир деҳқонга аён. Агрегатлардан қанчалик тўла ва унумли фойдаланилса, терим мавсуми шунчалик қисқаражагини, маҳсулот сифатининг юқори бўлажагини, бойликка-бойлик қўшилажагини ҳаммамиз жуда яхши биламиз. Чиндан ҳам машина деҳқоннинг қаноти, суянган тоғи бўлиб қолди. Йўлимиз ойдин, келажагимиз порлоқ.

Бу катта имкониятлардан фойдаланишда, беш йилликнинг тўртинчи йилида ҳосилни машина билан теришда, ҳар йилдагидан ҳам юксак кўрсаткичларга эришиш учун курашда илғор колхоз ва совхозлар ҳаммага намуна бўлиши керак. Деҳқон мард бўлади, мард майдонда синалади. Бу синовдан муваффақиятли ўтиш учун ҳар бир туп ғўзани ардоқлаб ўстириш, ҳамма майдонларда мажбуриятга яраша мўл ҳосил етиштириш, машина теримига ҳозирдан пухта тайёргарлик кўриб боришни талаб қилади. Шундагина машиналар пайкалларда равон юради ва юқори унум билан ишлайди. Ҳосилни ёғин-сочинга қолдирмасдан қисқа муддат ичида йиғиб-териб олиш учун шароит вужудга келади.

Ана шуларни кўзлаб коллективимиз Сизлар билан беллашишга қарор қилди ва ҳамкасб дўстларимизга шу хатни «Совет Ўзбекистони» газетаси орқали Сизларга маълум қилишни топширишди. Келинг дўстлар, қўлни-қўлга берайлик, машина теримида умумий юксалишга эришиш ниятида мусобақалашайлик, ғўза парваришини то пахта очилгунча қизғин давом эттириб, ҳар бир туп ғўзанинг серҳосил бўлиб ўсишини таъминлайлик ва пахтанинг эрта очилишига эришайлик.

Сизлардан жавоб кутамиз.

Бухоро область, Навоий районидаги «Нарпай» совхози пахтакорлари номидан:

С. УМАРОВ,
совхоз директори,

З. РАҲМАТОВ,
совхоз партия ташкилотининг секретари,

С. СУФЯНОВ,
совхознинг бош инженери.

ОЛОЙ тоғи бағрида кўплаб чорва моллари боқилмоқда. Бу ер чорва моллар туёғини кўпайтириш, зотини яхшилаш учун энг қулай жойдир. Суратда: Андижон районидаги «Ўзбекистон» колхози қўйларининг Олой тоғлари бағрида боқилаётган пайти.

Р. Ашуров фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ИЛЬИЧ ВАТАНИДА

РСФСРда ўзбек адабиёти ва санъати декадасининг қатнашчилари 28 июлда Ленин кўчасидаги 58- уйни зиёрат қилдилар. Планетамизнинг улуғвор инсони болалигини ўтказган, Ульяновлар оиласи кўп йиллар яшаган бу уйни кўрган ҳар бир киши ҳаяжонга келмай қололмайди.

Юртдошларимиз собиқ Симбирск гимназияси биносида ҳам бўлишди. Бу ерда Ильич ўқиган.

Собиқ гимназиядан сал нарида Волга ёқасида республика вакиллари улкан қурилишни кўрдилар. Бу ерда тез суръатлар билан Ленин ёдгорлик маркази қад кўтармоқда. У доҳий туғилган куннинг юз йиллигига ўз эшикларини очади. Декада қатнашчилари ёдгорлик марказини вужудга келтиришда бошқа республикалар билан бир қаторда Ўзбекистон ҳам ўз ҳиссасини қўшаётганлигини билиб хурсанд бўлдилар.

В. И. Ленин Марказий музейи Ульянов филиалининг залларида «В. И. Ленин ва Совет Ўзбекистони» деган виставка тантанали суратда очилди. Шу куни бадиий музейда республика тасвирий ва халқ амалий санъати виставкаси очилди.

Шаҳар драма театрида тантанали концерт кечаси бўлиб ўтди.

Ульяновск область партия комитетининг иккинчи секретари М. Н. Козлов декада қатнашчиларига мурожаат қилиб, меҳмон бўлиб келганликлари учун, Ўзбекистон билан Россия Федерацияси халқларини янада яқинлаштириш ишига қўшаётган ҳиссалари учун уларга қизғин миннатдорчилик билдирди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддинова ульяновскликларга қизғин салом топширди.

— Ильич туғилган сизнинг шаҳрингизда бўлиш, — деди у, — бизнинг декадамизни айниқса унутилмас ва саодатманд қилади. Бугун биз «Рус диёри, сенга шон-шарафлар бўлсин!», «Бизнинг содиқ сафдошимиз, биродаримиз, жаҳонга улуғ Ленинни берган халқ баҳодир рус халқи, сенга шон-шарафлар бўлсин!» деган хитобларни алоҳида зўр куч билан айтамиз. Совет Ўзбекистонини ривожлантириш ва мустаҳкамлашга рус халқи, мамлакатимиздаги барча халқлар қўшган бебаҳо ҳисса учун чексиз миннатдорчилик ҳис-туйғулари билан шу гапларни айтамиз.

Ленин қадам жойларини зиёрат қилиш билан бошимиз кўкларга етди. Бу жойлар бизда ўчмас таассурот, қалбларимизда чуқур из қолдирди. Биз бутун халқнинг куч-ғайрати билан Ульяновскда ёдгорлик вужудга келтирилаётганлигини кўрдик. Бу ёдгорлик миллион-миллион кишилар учун чексиз қадрлидир. Ленин Ватанида Ленин хотирасини абадийлаштиришга ҳисса қўшиш ҳаммамиз учун катта шон-шараф ишидир.

Декадамиз тугай деб қолди. Декада кунлари актив ҳамкорлик, дўстона тажриба алмашиш кунлари бўлганлигини ҳис қилиш қандай ёқимли. Бу кунлар халқларимиз дўстлигининг катта порлоқ байрами бўлди.

Ё. С. Насриддинова Ўзбекистон меҳнаткашларининг улуғ доҳий васиятларига садоқати рамзи сифатида Ильич портрети тасвирланган чинни вазани ульяновскликларга тортиқ қилди.

Залда Ленин тўғрисидаги шеър сатрлари янграйди. Уни шоир Мирмуҳсин ўқиб берди. Ульяновск автомобиль заводининг пардозловчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони В. А. Салатов халқларнинг ленинча улуғ дўстлиги ҳақида гапирди. Ўзбекистон санъат усталарининг берган катта концерти Ильич юртдошларига ажойиб туҳфа бўлди.

Г. ЛИПШИЦ

ЎзТАГ махсус мухбири.
Ульяновск шаҳри.

ПАРТИЯ АХБОРОТИ

СУРХОНДАРЕ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА

ТАЖРИБА АЛМАШИШДИ

Денов район партия комитети колхоз, совхоз, қурилиш ва саноат корхоналари, транспорт ташкилотлари, цех ва ферма партия ташкилотлари, партия группалари секретарларининг бир кунлик тажриба алмашиш семинарини ўтказди.

Район партия комитетининг биринчи секретари Э. Мавлонов «В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилишида партия ташкилотларининг ташкилотчилик иши», райком секретари Д. Золотарёв «Кадрлар танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйишда партия ташкилотларининг ролини ошириш тўғрисида» доклад қилдилар.

Семинар кун тартибидаги докладлар муҳокама этилиб бўлгач, генерал Собир Раҳимов номли колхоз партия ташкилотининг секретари А. Муродов ва Денов пахта тозалаш заводи партия ташкилотининг секретари В. Резник ўз тажрибаларини сўзлаб бердилар.

ИЛҒОРЛАР ПАРТИЯ САФИГА

Шеробод чўлида янги ташкил этилган Гагарин район партия комитетининг бюроси «Янгиобод» совхоз партия ташкилотида партия сафининг ўсиши ва ёш коммунистларни тарбиялаш ишининг аҳволи масаласини муҳокама қилди. Райком бюроси совхоз партия ташкилоти кейинги вақтларда КПСС сафига аъзолар қабул қилиш ишини анча яхшилаганлигини қайд қилди. Бу ерда кейинги 4 йил ичида партия сафига 57 киши қабул этилди.

Шу билан бирга райком бюроси совхоз партия ташкилотининг партия сафига қабул қилиш ишидаги камчилик ва нуқсонларини ҳам кўрсатиб берди. Масалан, сўнгги тўрт йилда партия сафига қабул этилганларнинг атиги 17 процентигина хотин-қизлардир. Партком ва цех партия ташкилотлари ёш коммунистларни тарбиялаш ишида айрим хато-камчиликларга йўл қўймоқдалар.

Айрим цех партия ташкилотлари ёш коммунистларни назарий жиҳатдан чиниқтириб, партия ҳаётининг принцип ва нормаларини атрофлича ўргатиш ишини ўз ҳолига ташлаб қўйганлар.

Райком бюроси партия сафини ўстириш ва ёш коммунистларни тарбиялаш ишини тубдан яхшилашга қаратилган конкрет қарор қабул қилди.

15 МИНГ ЛЕКЦИЯ

Область «Билим» жамиятининг 5000 дан зиёд юқори малакали аъзоси бор. Шу йилнинг ўтган 6 ойи мобайнида «Билим» жамиятининг аъзолари меҳнаткашлар орасида 15 мингдан зиёд лекция ўқишди, 1000 дан ошиқ турли темаларда суҳбатлар ўтказишди.

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЯНА УЧРАШГУНЧА!

СССР Халқ Хўжалиги Ютуқлари Виставкасида Польша Халқ Республикаси билан Совет Иттифоқининг давлат байроқлари бир ой ҳилпираб турди. Бу ерда «Польша Халқ Республикасининг 25 йиллиги» деган юбилей саноат виставкаси очилган эди. Шу вақт ичида москваликлар ва пойтахт меҳмонларидан бир миллиондан кўпроқ киши виставкага келиб, қардош поляк халқининг экономика, фан ва маданият соҳасидаги муваффақиятлари билан танишди. Виставка 27 июлда ёпилди.

ТАСС мухбири виставка ишининг якунлари тўғрисида гапириб беришни унинг директори Тадеуш Вальчикевичдан илтимос қилди.

— Социалистик ривожланишнинг 25 йиллиги даврида мамлакатимиз эришган муваффақиятларини намойиш қилувчи мана шу юбилей саноат виставкасида,— деди Тадеуш Вальчикевич,— биз социализм қураётган озод халқнинг ижодий меҳнати нималарга қодир эканлигини тўла-тўкис кўрсатишга интилдик.

Виставка ишлаб турган вақтда фан, техника ва саноатнинг турли соҳаларига бағишлаб ўн тўққизта тармоқ кунлари ўтказилди. Мана шу кунларда министрлар ва давлат комитетларининг раислари, мутахассислар ўзларининг совет ҳамкасблари олдида докладлар қилдилар, лекциялар ўқидилар, суҳбатлар ўтказдилар.

Бу виставкадан мақсад Польшанинг халқ ҳокимияти йилларида эришган ютуқлари билан совет дўстларимизни таништириш эди. Менимча, биз бу вазифани уддасидан чиқдик десам бўлади. Совет ва поляк ташқи савдо ташкилотлари тузган жуда кўп битимлар бунга далил бўла олади. Жами ярим миллиард сўмликка яқин савдо битимлари тузилди.

Бу виставка, деди пировардида, Т. Вальчикевич,— Польша Халқ Республикаси билан СССР ўртасидаги дўстлик ва амалий ҳамкорлик алоқаларини мустаҳкамлашга, социалистик ва коммунистик қурилишни ривожлантириш учун, бутун дунёда тинчлик учун олиб бораётган курашимизда халқларимизни тағин ҳам кўпроқ жипслаштиришга ёрдам берди.

ЧОРВОҚ ГЭСИ ҚУРИЛИШИДА бир кун

Фотолавҳалар

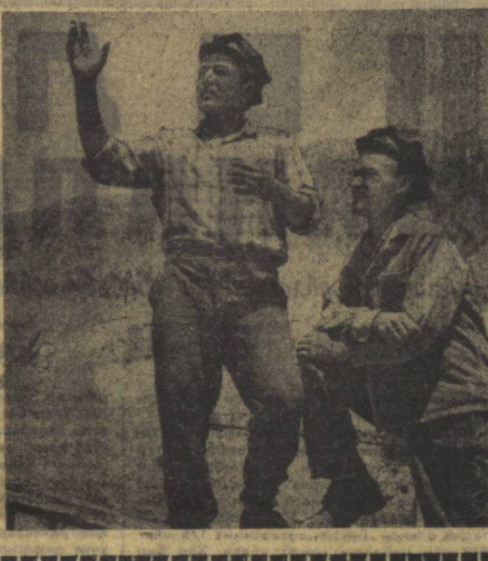

Чорвоқ Ўзбекистоннинг энг йирик гидроэнергетика даргоҳларидан бирига айланиб қолади. Бу ерда улкан сув омбори ва катта электр станция қурилмоқда. Қурувчи ва монтажчилар доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб нишонлаш учун ғайрат билан меҳнат қилиб, ишлаб чиқаришда янгидан янги зафарларга эришмоқдалар.

Суратларда: (юқоридан пастга) —1. Чорвоқ ГЭСи қурилишида беш йилдан буён ишлаётган бетончи Тўхтасин Дадабоев. У смена топшириқларини ҳамиша 200 процент бажаришга эришяпти. 2. Электр станция туннелидаги монтажлаш ишларида намуна кўрсатаётган Абдулла Абдуқодиров. 3. Улкан гидроэнергетика иншоотини барпо қилишда актив қатнашаётган серғайрат мутахассислардан Тўхтамурод Шабитов ва Холмурод Ҳакимов. Ўнгдаги суратда: Чорвоқ ГЭСи қурилишининг умумий манзараси.

Бу ерда турли миллат вакиллари қўлни қўлга бериб мардона меҳнат қилмоқдалар. Улар улкан иншоотни муддатидан илгари қуриб тамомлаш, шаҳар-қишлоқларимизни электр энергия билан мўл-кўл таъминлаш, қақраб ётган янги ерларни ўзлаштиришга муносиб ҳисса қўшиш учун социалистик мусобақани авж олдираётирлар. Улуғ доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига олинган мажбуриятлар муваффақиятли бажарилмоқда. Қурилишда бўлган киши турли касб эгалари бутун куч ва имкониятларини олинган мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлашга сафарбар этаётганликларининг гувоҳи бўлади.

И. Глауберзон фотолари.

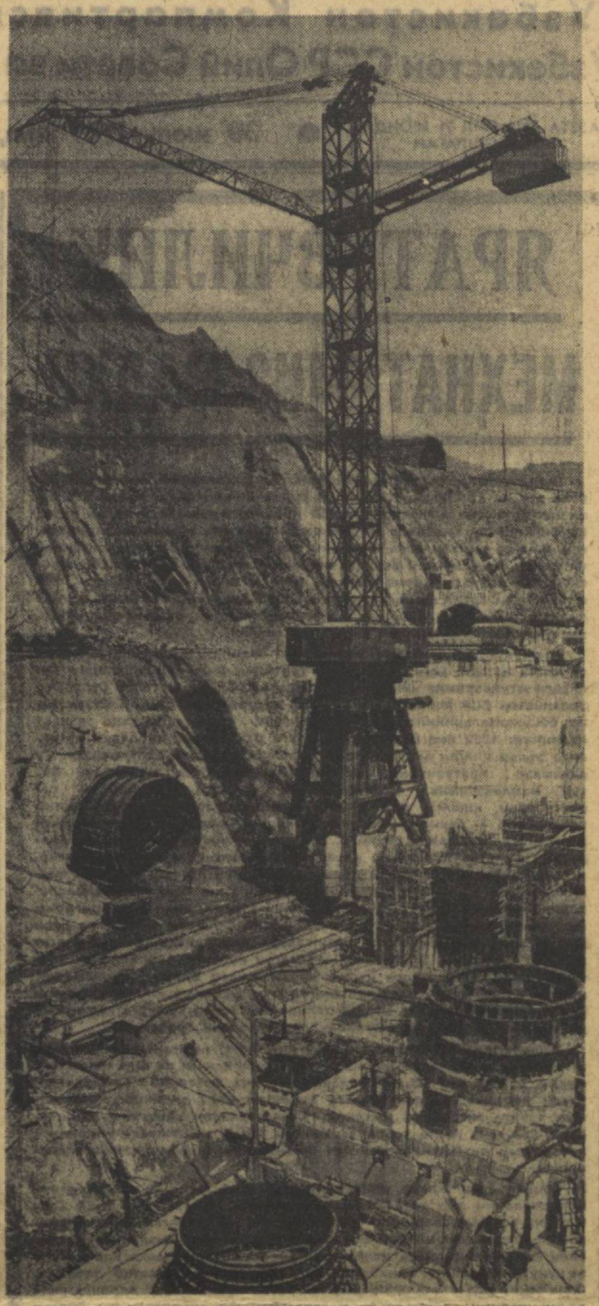

ИККИ ХАЛҚ ФАРЗАНДЛАРИ

Инсон тақдири

Поезд елиб борар, вагонлар лип-лип кўзга чалинар, офтобдан қорайган болакай бўлса, синчков кўзларини вагон деразаларидан узмасди. Балки, кимдир мени пайқаб қолар, эҳтимол, бир бурда нон ташлаб кетар деб умид қиларди у... Ниҳоят сўнгги вагон ҳам ўтди. Ҳеч кимнинг кўзи уни илғамади... Демак, бу озиб-тўзиб кетган, нимжон боланинг ҳеч кимга кераги йўқ экан-да. Болакай ахлат тўкилган жойга келиб, бир тишлам нон топиш умидида унга эгилди.

Тўсатдан ёнида бир сояни кўриб, қайрилиб қаради. Ёнида новчадан келган бир киши турарди.

— Бир нимангни йўқотдингми, болакай? Отанг борми, онанг-чи?

Боланинг қора кўзларидан учқун ялтираб кетди. Бунақа одамларни у сира кўрмаган эди: рўпарасида турган киши торгина шим, булутдек оппоқ енгли калта кўйлак кийиб олган эди.

— Қаерлардан бўласан, болакай? — сўради бояги киши ва унга қараб энгашди. — Қайси қишлоқдансан?

— Учқўрғончи биласизми? Ҳўв, узоқда, тоғнинг орасида. Мен ўша ердан бўламан.

Новча киши Учқўрғон деган сўзни эшитиб боланинг ҳолига тушунди.

— Лаънати чигиртка бутун-бутун қишлоқларни очликка маҳкум этди, — деди ачиниб у...

Сўнгра болани етаклаганича Ховос станцияси томон йўл олди. Бу ерда уларни арава кутиб турарди...

... Михаил Сурков чўлни ўзлаштиришга қизиқиб, Россиядан Мирзачўлга келиб қолган. Ишбилармон, ғайратли бу киши бўм-бўш чўлда дурустгина хўжалик қурди, хотини ва қизи бўлса, маҳаллий қишлоқларда табиблик қилишди: улар безгак, трахома ва бошқа касалликларни даволашни билишарди.

— Сенга ўғил олиб келдим, — деди Михаил Сурков хотинига улар уйга кириб келишгач.

Ёш Маҳаммадининг янги ҳаёт билан танишуви ҳаммомдан бошланди. Сурковнинг хотини уни обдон ювинтириб, русча кийинтирди, калта енг кўйлак билан калта шим кийдирди.

Кечқурун эса Михаил Сурков ўз яқинларини йиғиб, дастурхон безади ва қадаҳни кўтариб, тантанали суратда шундай деди:

— Дўстларим, шуни билиб қўйинглар, бу ўзбек боласи менинг ўғлим Пётр бўлади. Шундай, Петр Михайлович Сурков. Унинг ҳурматини жойига келтиринглар...

Эртасига Петькага алифбедан сабоқ бера бошлашди. Кўп ўтмай, ёзиш ва ўқишни ўрганиб олди. Икки ғилдиракли арава билан фойэтон ҳайдашни ўрганиб олди. Отаси чўл бўйлаб шу машиналарда юрарди.

Тез орада ўлкага хушхабар тарқалди: халқ рус подшосини ағдариб ташлабди. 20 ёшли Пётр Сурков биринчи марта «большевик», «озодлик» деган сўзларни эшитди. 1918 йил баҳорида эса қизил аскарлар отрядига кўнгилли бўлиб ёзилди. Жонажон чўли билан хайрлашар экан, бу ерларга албатта қайтажаги, чўл билан беллашажаги ҳақида онт ичди.

Кўнгиллилар Самарқандда махсус тайёргарликдан ўтгач, мамлакатнинг энг жанубий нуқтасига — Кушкага йўл олишди. Бу ерда Пётр чор генерали Зиковга қарши жанг қилди. Бу генерал ўша вақтда деярли бутун Туркманистонни босиб олган эди.

Бир куни Пётр Сурковни 22-отлиқ аскарлар полкининг командири Василий Тимофеевич Ситников чақириб қолди:

— Қойилман, йигит. Отда чавандозлардай ўтирасан. Чинакам ботир экансан. Менга ўтмайсанми, сендақа чапдаст йигитлар жуда керак бўлиб турибди, — деб қолди у.

Пётр Сурков янги командири билан бирга отни Бухоро томонга солди: Бухоро амири билан жанг қилиш лозим эди. Пётр Сурков Когон, Термиз, Қарши, Чоржўй, Душанба ва бошқа шаҳарларни жуда яхши билади. Негаки, бу шаҳарларни амир зулмидан у озод қилган.

Гражданлар уруши тугади. Сурков энди қаерга борсин? Очлик ота ва онасини ер қаърига тортган бўлса, иккинчи отаси—меҳрибони Михаил Сурковни уруш ва турмуш қийинчиликлари йиқитган: Пётр Мирзачўлда нима ҳам қила оларди? Ғамгин эсдаликдан бошқа ҳеч нима қолмаган...

Жангда бирга хизмат қилган дўстлари уни Россияга таклиф қилишди. Шу тариқа у Оренбургда яшаб қолди. Қизил аскар дўстлари Пётрни темир йўл устахонасига ишга жойлаштиришди. Бу ерда у Совет ҳокимияти учун биргаликда жанг қилган дўстлари билан бирга меҳнат қилди, уй-жойли бўлди, оила қурди. Коммунистик партия сафига ўтди.

Аммо қандайдир номаълум бир куч уни Мирзачўлга — кўчма қумлар ва қутурган шамоллар ўлкасига чорларди. Ана шундай дамларда Пётр кўзларини юмиб олиб, узоқ ўтмишдаги болалиги ва йигитлик дамларини эсларди.

Яқинда Пётр Михайлович Сурков билан учрашиб қолдим. Ҳозир 72 ёшда. Жонажон юртига бундан 30 йил муқаддам қайтиб келибди. Ўшанда Учқўрғонни тополмасам керак деб ўйлаган экан. Лекин қишлоқ жойида эди. Тўғри, Пётр Сурков бу ерда пастқам пахса уйларни тополмади. Бу ердаги уй ва кўчалар Россиядагилардан фарқ қилмасди. Пётр Сурков Учқўрғон кишиларини ҳам таний олмади. Улар ҳам Пётрни танишмади. Учқўрғонликлар олдинига ҳайрон қолишди: бу қанақаси бўлди — ўзи ўзбек, отиям русча, фамилиясиям.

Бошқа қишлоқлардан Маҳаммадининг отаси ва онаси бошига тушган фожиани билган кексалар топилди. Шундан кейин бутун Мирзачўл бўйлаб, руслашиб кетган ўзбек ҳақидаги, рус кишиси уни Ховос станциясида учратиб, ўзига ўғил қилиб олганлиги тўғрисидаги хабар ёйилиб кетди. Ҳатто баъзи кишилар бу йигитни чўқинтиришган бўлса керак, деган овоза ҳам тарқатишди. Сурковга янги фамилия танлаб олишни маслаҳат қилган кишилар ҳам бўлди...

— Мен икки халқнинг фарзандиман, — дея уларга жавоб берарди Пётр Сурков. — Ўзбек ота-онамнинг хотираси туфайли бу ерга қайтиб келдим ва шу ерда ишлайман. Рус ота-онам мени қутқариб қолиб, воята етказди. Улар хотираси учун Пётр Михайлович Сурков деган фамилияни миннатдорчилик билан оламан. Мени жангчи дўстларим шундай деб чақиришар эди. Оренбургда ҳам шундай деб чақиришди. Ҳамиша шундай ном билан юрай. Болаларим ҳам менинг фамилиямни олишаверсин... Ҳозир Пётр бобонинг олтита ўғли бор. Ҳаммаси Сурков.

Мирзачўлга келиб, Сурковлар қаерда туришини сўрасангиз, ҳамма уларнинг уйини кўрсатиб қўяди.

— Сурковларми? Нега билмас эканмиз! Ўзимизнинг ҳам қишлоқларни-я

Дарҳол сизга оила бошлиғининг таржимаи ҳолини сўзлаб беришади. Иккинчи марта Улуғ Ватан уруши йилларида кўнгилли бўлиб, фронтга боргани, Берлинни олгани, яна Мирзачўлга қайтганини айтиб беришади. Узоқ вақт колхозда партия ташкилотига бошчилик қилганини, Мирзачўлнинг қиёфасини ўзгартиришда қандай меҳнат қилганини ҳикоя қилиб беришади. Булар Сурков ҳаётининг алоҳида бобидир.

Машаққатли тақдир кишиси. Одатда, Пётр Сурковга ўхшаган кишилар ҳақида шундай дейишади. Биз ҳикоя қилмоқчи бўлган бу кишининг ҳам тақдири қизиқарли. Ўзи рус, лекин фамилияси ўзбекча. Болалигида уни Коля Фатеев дейишарди, ҳозир бўлса Аҳмаджон Қулматов деб аташади.

...1918 йили Уфа губерниясидаги Иванаево қишлоғининг ўн беш хонадони узоқ Туркистонга отланди. У ерда нон шаҳри—Тошкент бор деб эшитишган эди улар. Узоқ йўл юришди, йўл юришса ҳам мўл юришди. Лекин етиб келишолмади. Келес станциясида уларни терлама касали кутиб олди. Фақат Коля Фатеевгина тирик қолди. Отаси, онаси, ака-укалари ва ўттиз беш нафар ҳамқишлоқлари кўмилди.

Энди нима қилиш керак? Иванаевога қайтсинми? Ёки бу ерда, бегона юртда етимнинг бошини силайдиган одам топилармикин? Топилди. Ўзбек тенгқури топилди...

Улар Келес станциясида учрашишди. Келеслик аравакаш Қулматнинг ўғли Раимжон тентираб юрган «ўзга юрт» йигитини ёнига чақирди. Ўша вақтда Раимжон рус боласига қандай қилиб қўл берганини, ўшанда қалбини нималар чулғаганини ҳозир айтиб бериши қийин. Балки Раимжон Колъканинг кўзидаги ғамгинликни кўриб, раҳми келганидан уйига олиб кетгандир.

Раимжоннинг ота ва онаси болани самимий кутиб олишди.

— Отинг нима?

— Колька...

— Бизга ўғил бўласан. Олтита боламиз бор. Сен еттинчиси бўл. Исми-шарифларнинг бир-бирига мос бўлиши учун сени Аҳмаджон деб атаймиз.

Кечқурун етти ака-ука, Қулмат отанинг етти ўғли дастурхон устида тўпланишди. Эртасига далага, ишга чиқишди. Рус йигити кетмон ушлашни, арава ҳайдашни, ғўзани суғориш ва парвариш қилишни тезда ўрганиб олди.

Кунлар кетидан кунлар, йиллар кетидан йиллар ўтди. Колька қишлоқдаги қоракўз Ўғилойни ёқтириб қолди. Ўзбек қизи бошқа миллат йигитига тегармикин деб ўйлаб, узоқ иккиланиб юрди. Ўғилой унга турмушга чиқди. Тўнғич фарзанд туғилганида Аҳмаджон ва Ўғилой отасига йўлдош бўлиб юрсин деб Йўлдош деган исм қўйишди. Янглишишмади. Йўлдош отасининг чинакам ҳамроҳи бўлди. Аҳмаджон колхозда ишлаганида Йўлдош унинг ёнида бўлди. Аҳмаджон Тошкентдаги темир йўл устахонасида ишлаганида ўғли ҳам у билан бирга бўлди.

Уруш бошланиб кетди. Аҳмаджон фронтга кўнгилли бўлиб кетди. Йўлдош нима қилди? Уни ёш сан деб армияга олишмади. Ниҳояти ўн олти ёшда эди-да. Лекин йигит қистаб туриб олди: отасига ўхшаб кўнгилли бўлиб кетди, Сапёр бўлди. Ленинград остоналарида жанг қилди. Буни қарангки, отаси ҳам шу ерда жанг қиларкан. Лекин иккови бундан бехабар эди. Икки солдат уйига кўкрагида қўша-қўша орденлар билан қайтди. Ҳозир ҳам улар қадрдон Келесда биргаликда меҳнат қилишмоқда.

Йўлдош Аҳмаджонлар оиласида тўнғич фарзанд эди. Ҳозир Аҳмаджоннинг қанчадан-қанча жажжи набиралари бор. Келесда қанчадан-қанча қариндош-уруғлари бор. Ҳисобига етиб бўлмайди. Яқинда бўлса, Аҳмаджон акаларини —Павел ва Иванни топиб олди. Ярим аср улардан дом-дарак йўқ эди. Фақат Тошкентга ота ва онаси билан кетаётганида иккала акаси гражданлар урушига кетганини биларди. Павел ҳозир Кемеровода яшайди, Иван бўлса, ўша туғилиб ўсган Иванаево қишлоғида.

Аҳмаджон акаларини топиб олганидан кейин киндик қони тўкилган қишлоғига борди. Акасиникида меҳмон бўлди. Жонажон қишлоғида узоқ кезди. Аммо бир вақтлари ўзини ўлимдан қутқариб қолган, елкама-елка неча ўн йиллар биргаликда ишлаган қадрдонлари бағрига қайтиб келди.

...Икки ҳаёт—бир тақдир. Маҳаммади Мирзаев—Петр Сурков, Николай Фатеев — Аҳмаджон Қулматов. Улар ким? Ўзбекми ё рус. Уларнинг оиласини қандай аташ керак? Русми ё ўзбек? Улар ҳаётнинг катта йўлига турли йўллар билан чиқишди, лекин ҳар иккисининг тақдири бир хил бўлди—улар халқларнинг буюк қардошлигидан нур эмдилар.

Я. МУҚИМОВ,
(«Правда» мухбири).

28 июль,
Тошкент шаҳри.

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАР ИШ ТАЖРИБАСИДАН

ҚИШЛОҚ СОВЕТИНИНГ ДОВРУҒИ

«Малик» совхозининг қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялашдаги ютуқлари республикада кенг шуҳрат топган. Бу ютуқларда Малик қишлоқ Совети теварагига уюшган депутатлар ва активларнинг ҳам хизмати катта. Яқинда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республикадаги 11 та қишлоқ Совети қаторида Малик қишлоқ Советининг ишини ҳам намунали деб топди. Қишлоқ Совети «М-634» мотоцикли билан, қишлоқ Советининг раиси Ҳанифа Исмоилова ва секретари Неъмат Шукуров мукофотлар билан тақдирландилар. Қуйида шу қишлоқ Советининг иш тажрибалари ҳақида сўз боради.

◆ ◆ ◆ ◆

Ҳанифа Исмоилова 9 йилдан буён Малик қишлоқ Советига раислик қилади. Бу даврда қишлоқ Советининг довруғи Сирдарёда тилга тушди. Бу тадбиркор раҳбарлик ва ташкилотчилик самараси бўлди, албатта.

Қишлоқ Совети территориясида Ўрта Осиё машина синаш станциясининг «Малик» тажриба хўжалиги жойлашган. Хўжаликда 29 миллат вакиллари истиқомат қилади. Ана шундай аҳил ва интернационал оиладан қишлоқ Советига 59, район Советига 10 ва область Советига 2 депутат сайланган.

Доҳий В. И. Ленин давлатни бошқариш ишига оммани кенг жалб этиш зарур ва муҳимлигини қайта-қайта уқтирган эди. Малик қишлоқ Советида бу масалага алоҳида эътибор бериб келиняпти. Бу — халқ контроли комитетига кўмаклашувчи группа, кўнгилли халқ дружиначилари, жамоатчилик асосларида иш олиб борувчи турли ташкилот ва тўгараклар, бошланғич партия ва комсомол ташкилотлари фаолиятида ўз аксини топмоқда. Ўтган сайловда қишлоқ Советининг соғлиқни сақлаш, коммунал хўжалик, қишлоқ хўжалиги, халқ маорифи, савдо ва умумий овқатланиш, социалистик қонунчиликни муҳофаза қилиш бўйича доимий комиссиялари маҳаллий Совет депутатларига тушган 200 наказни бажаришган эди. Сўнгги ярим йилда эса 100 дан ортиқ наказ бажарилди. Бу барча доимий комиссиялар ишни қатъий план асосида муттасил амалга ошираётганлигининг, депутатларнинг ишчанлик ва активлиги ортиб бораётганлигининг самарасидир.

Қишлоқ Совети сессиялари, мажлислари мунтазам ўтказиб борилади. Унинг кун тартибига оддий йўл қурилишидан тортиб то қишлоқ хўжалигининг актуал масалаларигача киритилаётганининг гувоҳи бўлиш мумкин.

Меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятларини вақтида кўриб чиқиш, кўп болали оналар, Улуғ Ватан уруши ва меҳнат инвалидлари ҳамда қарияларга нафақа ва пенсияларни кечиктирмай етказиб туриш, қишлоқ Совети территориясида барча хўжалик ҳамда молиявий ҳисоб-китобларни тўғри амалга ошириб бориш каби ишлар Малик қишлоқ Советида намунали йўлга қўйилган.

«Малик» тажриба хўжалигининг қишлоқ хўжалиги ва чорвачилиги тобора комплекс механизациялашиб, индустриал тус олишида, социалистик қишлоқларнинг шаҳар типидаги посёлкага айланаётганида, аҳолига маданий маиший ҳамда савдо хизмати кўрсатишнинг яхшиланганлигида маҳаллий ҳокимиятни ўз ҳуқуқ доираси кўламида бошқариб бораётган Малик қишлоқ Советининг депутатлари ва активларининг салмоқли ҳиссалари бор.

Малик қишлоқ Советининг маҳаллий ҳокимиятни бошқаришда тўплаган бой тажрибаларини биргина мақолада тўла баён қилиш имкони йўқ, албатта. Лекин, таклиф тариқасидаги бир мулоҳазамиз бор. Сўнгги йилларда Сирдарё областида бир қатор янги қишлоқ Советлари ташкил топди. Малик қишлоқ Совети областнинг қуйи маҳаллий Совет ходимлари учун катта тажриба мактаби бўлиши мумкин. Область ижроия комитети бу ерда Совет аппарати ходимларининг кўчма семинарларини ўтказиш, депутатларнинг мунозарали учрашувларини ташкил қилиш каби советлар иш формасига доир ижодий тадбирларни амалга оширса, ўринли бўларди.

Т. МАМАНИЕЗОВ.
«Комплекс механизация учун» кўп тиражли газета редактори.

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ XV ПЛЕНУМИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

БЕЛЛАШГАНЛАР

Биз ҳикоя қилмоқчи бўлган икки хўжалик бир районнинг икки қанотида жойлашган. Бири Юнусободда. Иккинчиси Кўктеракда.

Муваффақиятлар салмоғида ҳам улар гўё торозунинг икки палласидек баб-баравар.

Ҳар иккала хўжалик сабзавотчилик ва чорвачилик билан шуғулланади. Биз бу гал чорвачилик ҳақида сўз юритамиз.

Генерал Собир Раҳимов номли колхозда 550 бош, «Ўзбекистон 40 йиллиги» колхозида 700 бош қорамол боқиляпти. Ўз ишининг омилкори бўлган, чорвачилик касбини йилдан-йилга улуғлаётган азаматлар учун бу йилги қаттиқ қиш катта имтиҳон бўлди.

— Сут булоқларини топиришнинг, чорва туёғини оширишнинг биринчи замини чорва озуқаси, — дейди «Ўзбекистон 40 йиллиги» колхозининг ферма мудири М. Юсупов. Кўпни кўрган, тажрибали чорвадорнинг бу гапларида жон бор.

«Ўзбекистон 40 йиллиги» колхозида бу йил беда экиладиган майдонлар икки баравар кенгайтирилди. Пландаги 30 гектар ўрнига 60 гектар ерга барака уруғи қадалди. Ҳозиргача гектар бошига 60 центнердан беда пичани ўрилди. Бу йилги пичан ғарамлари ўтган йилдагидан бараклироқ бўлади. Жаббор Иноятов, Шариф Жалилов, Исмат Усмонов, Зовур Усеновлар пичан ўриш топшириқларини ошириб бажаришяпти.

Бу йил кўкпоя учун 60 гектар майдонга маккажўхори экилган. Маккажўхоричилик звеносига Қодиржон Соатов бошчилик қиляпти. Звено гектаридан 700 центнердан тўйимли озуқа ўриб олиб, силос бостиришга аҳд қилган.

Чорва озуқаси мўл-кўл бўлгани учун сут ҳам кўпаяяпти. 250 бош соғин сигирнинг ҳар биридан шу кунгача 2 минг килограмм серқаймоқ сут соғиб олинди. Қ. Болтабоева, Р. Ҳайитова, В. Мусаева, М. Исмоилова ўртоқлар соққан сут миқдори бундан ҳам ошиб кетди. Улар йил охиригача сигир бошига 3500-4000 килограммгача сут соғиб топшириш мажбуриятини олганлар.

Колхозда чорвачилик рентабелли соҳага айланяпти. Ўтган йили планлар ошириб бажарилди. Ҳар йилдагидан кўпроқ даромад олинди. Гўшт топшириш йиллик плани январь ойидаёқ бажарилди. Давлатга пландаги 49 тонна ўрнига 59 тонна гўшт сотилди.

Генерал Собир Раҳимов номли колхозда ҳам чорва туёғи кўпайиб бормоқда. Беш йилликнинг тўртинчи йилида колхоз чорвадорлари қорамоллар сонини 550 тадан 650 тага етказиш, соғин сигирларни ҳам кўпайтириш учун курашяптилар.

Бўрдоқига боқилаётган ҳар бир қорамолнинг вазни 300 килограммдан ҳам ошяпти. Натижада колхоз давлатга 431 центнер гўшт топшириб, йиллик планни ошириб бажарди.

Хўжаликда сут булоқларини мавж урдираётган азаматлар кўп. М. Омонова, З. Қўчқорова сингари чеварлар ҳар бир сигирдан кунига 15-20 литрдан, шу кунгача эса 2000 килограммдан сут соғиб олдилар. Кўряпсизми, ҳар иккала колхоз соғувчилари тенг беллашмоқдалар. Бу ерда ҳам чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлашга катта эътибор беряпти. Шу кунгача 300 тонна пичан жамғарилди. Яна 7 минг тонна дағал хашак йиғиб олиш учун ҳаракат қилинмоқда. Бу колхозда ҳам 60 гектар майдонда маккажўхори ўстиряпти.

Ҳар иккала колхозда қўлга киритилаётган ютуқлар шундай қувончли. Сут-товар фермасида асосий ишларнинг механизациялаштирилгани, ишга кўпроқ коммунист ва комсомолларнинг, шижоаткор йигит ва қизларнинг жалб қилинаётгани ғалаба келтиряпти.

Ҳа, Тошкент область, Калинин районидаги икки илғор колхоз чорвадорлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XV пленуми қарорларини изчиллик билан амалга ошириш учун астойдил курашмоқдалар.

М. ҚЎШОҚОВ.

СОВЕТ ИТТИФОҚИДА

Олмаотадан 70 километр узоқликдаги Или дарёсида Совет Иттифоқида энг йирик сунъий денгизлардан бири барпо қилинмоқда. Шу мақсадда дарёда Қопчиғай гидроузели қуриляпти. Сув омбори Балхаш бўйи массивларини ўзлаштиришда муҳим роль ўйнайди. У 120 минг гектар майдонда шоличилик базалари вужудга келтиришга ёрдам беради. Бу ерда ГЭС ҳам бунёд этиляпти. Унинг қуввати 4000 киловаттдан ортиқ бўлади. Электростанция тикланадиган жойда тоғ жинсларини қазиб чиқариш ишлари тугалланди. Улкан иншоот пойдеворига дастлабки бетон ётқизилди. Доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги арафасида дарё бўғилади. Суратда: Или дарёси Қопчиғай ГЭСи турбиналаридан ўтадиган туннелларини қуриш (юқорида). Пастдаги суратда: бош маркшейдер В. И. Перебейнос ва геодезист Н. Шчербина Қопчиғай ГЭСи сув оладиган участкада.

И. Будневич фотоси. (АПН).

МАКТАБ ПРОГРАММАСИДА БАДИИЙ ҲУНАРЛАР

Янги ўқув йилидан бошлаб Ўзбекистоннинг 47 умумтаълим мактабларида ўқувчилар миллий амалий санъат ҳунарига ўргатила бошланади.

5- ва 10- синфларнинг ўқувчилари қадимий ўзбек халқ бадиий ҳунарларига ўргатилади. Зардўзи буюмлари билан шуҳрат қозонган Бухоро мактабларида шу ҳунар ўргатила бошлайди. Қўқон ва Бухоро мактабларида мисгарлик, Андижон ва Хоразм мактабларида заргарлик, Тошкентда каштачилик, Хоразмда эса, ёғоч наққошлиги ва ганчкорлик ҳунарлари кенг ўрин олади.

Ўзбекистонда машҳур Ғозғон ва Ғазалкент мармар конлари яқинидаги мактабларнинг программасига тош наққошлиги ҳунари киритилади. Мактаб ўқувчилари суяк наққошлиги, сирчилик, гилам тўқиш, декоратив газламалар тўқиш, турли материаллардан болалар ўйинчоқлари ясаш ҳунарларини ҳам эгаллайдилар.

Халқ бадиий ҳунарларини ўргатиш учун рассомлар, амалий санъат мутахассислари, маҳаллий саноат ходимлари жалб қилиндилар. (ЎзТАГ).

БОЛАЛАРИНГИЗГА ЎҚИБ БЕРИНГ

ЖЎЖА ХЎРОЗ

Жўжа хўроз уришмас,
Уришса, иш юришмас.
Онаси дон бермайди,
Отаси нон бермайди.
Оч қолар, қорни тўймас,
Уришқоқни эл суймас.
Аҳил бўлинг дейдилар,
Бирга топиб ейдилар.

ЖУДА ҚИЗИҚ

Бувимларнинг юзлари-чи,
Жуда қизиқ.
Нега бундай бошдан-оёқ
Йўл-йўл чизиқ?
Ажабланиб сўрар бола,
Ота кулар:
Бувинг узоқ яшагандан,
Ўғлим, булар.
Э, бўлмаса сизда йўқ-ку,
Дейди яна.
Мен бувингнинг боласи-да,
Бувинг — Она.

КИЙИМ-БОШ

Кийим-бошнинг қандайлиги
Кийишингда,
Кир-чирлардан сен ўзингни
Тийишингда,
Ип, ипакли бўлишида
Эмас бу гап,
Тозаликда, ечинганда —
Сабринг тугаб,
Ҳар ерга бир ташлайбермай,
Илиб қўйсанг —
Яхши бўлар, шу нарсани
Билиб қўйсанг.

ЭКИШ КЕРАК

Кўчат эксанг қуруқ ер ҳам
Боғ бўлади,
Кесиб, йиқиш номиннега
Доғ бўлади.
Экиш керак толни, терак,
Кўклаб турсин.
Чинордайин номинг элда
Кўплаб турсин.

Толиб ЙЎЛДОШ

қисқа сатрлар

НУКУС. «Женгис» — ғалаба боғида, Қорақалпоғистон автоном республикаси қишлоқ бадиий ҳаваскорларининг навбатдаги III-фестивали ўтказилди. Уч кун давом этган фестивалда автоном республиканинг 11 районидан ёшлар қатнашди.

К. САРСЕНБОЕВ.

* * *

ТОШКЕНТ. Киров районидаги «Марказ-5» кварталида битта тўққиз қаватли уй ва 24 та икки қаватли коттеж уй фойдаланишга топширилди.

М. МАВЛОНОВА.

* * *

ФАРҒОНА. Областнинг Ўзбекистон районидаги «Ғанимобод», «Қўқон» совхозлари ҳамда Ленин номли, Ғ. Ғулом номли колхозларида ташкил қилинган пионер лагерларида пахтакорларнинг 3 мингдан зиёд ўғил ва қизи дам олади.

А. ПАТТОЕВ.

* * *

СУРХОНДАРЁ. Деновдаги «Шарқ» кинотеатри ёнида Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари хотирасига бағишланган ёдгорлик ўрнатилиб унинг олдига мангу машъала ёқиб қўйилди.

Р. БОЙНАЗАРОВ.

* * *

САМАРҚАНД. Областнинг Пайариқ районидаги «Партия XXII съезди» колхози марказида 400 ўринли қишлоқ клуб биноси фойдаланишга топширилди.

Т. АБДУЛЛАЕВ.

* * *

ЖИЗЗАХ. «Узсельхозтехника» район бирлашмаси қошида очилган механизаторлар курсини битириб чиққан ёшлардан 30 га яқини ишлаб чиқаришга йўлланма олишди.

В. ДАМИНОВ.

ЕМ-ХАШАК ДЕЙДИЛАР-У...

Қаҳратон қиш қийинчиликларидан тўғри хулоса чиқариб олган илғор хўжаликларнинг чорвадорлари бу йил икки-уч йилга етадиган озуқа жамғариш учун курашиб, яхши натижаларга эришдилар. Уч йиллик озуқа жамғариш мажбуриятини олиб, ўз сўзларига яраша иш қилаётган Гагарин номли наслчилик-қоракўлчилик заводи ва «Сайроб» қоракўлчилик совхози коллективларининг иши айниқса диққатга сазовордир.

Гагарин номли наслчилик заводи коллективи планда белгиланган 4200 тонна ўрнига 16600 тонна пичан ва беда тайёрлашга қарор қилди. Шу мақсадда апрель ойидаёқ 4 та хашак тайёрлайдиган йирик отряд ташкил этилган эди. Бу отрядларга 200 га яқин ишчи ҳамда зарур машина ва механизмлар бириктилди. Натижада ҳозиргача 10 минг тоннадан зиёд пичан жамғарилиб, қарийб икки йиллик план бажарилди. Шунга қарамай, пичан ва дағал хашак тайёрлаш суръати сира сусайтирилмаётир. Ҳар куни пландаги 75 тонна ўрнига 90 тоннагача пичан ўриб ғарамланяпти.

Ҳозиргача область хўжаликларида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 35 минг тонна кўп пичан ва дағал хашак ўриб ғарамланди. Бироқ бу билан хотиржамланиб бўлмайди. Чунки, бу миқдордаги пичан ва дағал хашак қарийб 80 минг гектарга яқин майдондан тайёрланди. Ўтган йили эса 50 минг гектар майдондан тайёрланган эди. Область бўйича дағал хашак жамғариш плани 15 июлгача 33 процент бажарилди.

Маълумки, хашак тайёрлашда меҳнатни тўғри ташкил этиш, техникадан унумли фойдаланиш, ишчи кучларини жой-жойига қўйиш, одамларга зарур моддий-маиший шароит яратиш ғоят катта аҳамиятга эга. Аммо, областдаги айрим хўжаликларнинг раҳбарлари бу оддий ҳақиқатга ҳанузгача эътибор бермай келадилар. Бунга мисол қилиб «Бойсун» совхозини кўрсатиш мумкин. Бу ерда шу кунга қадар мавжуд трактор ва от косилкаларининг тенг ярми ишга туширилган эмас. 28 грабельдан ҳар куни ўрта ҳисобда 14-15 таси ишлатилиб, қолганлари турли сабабларга кўра тўхтатиб қўйилмоқда.

Совхоз раҳбарлари хашак ўриш бригада ва отрядларини ташкил этиш ишига ҳам жуда юзаки қараганлар. Хашак ўрувчилар рўйхатида 500 киши бўлатуриб, бу муҳим ишда қатнашаётганлар сони 150-200 кишидан ошмайди. Уларнинг ҳам кўпчилиги кунлик топшириқларни бажармайдилар. Шунинг учун ҳам бу хўжаликда пичан ҳамда дағал хашак тайёрлаш суръати сира кўтарилмаяпти. Бундай аҳволни «Коммунизм» совхозида ва Шеробод районидаги «Партия XXII съезди» колхозида ҳам учратиш мумкин.

Термиз ва Шўрчи районларининг чорвадорлари озуқа тўплаш йиллик топшириғини 55-45 процент бажарганликлари ҳолда, Гагарин районида бу муҳим топшириқ атиги 7 процент адо этилди. Сўнгги ҳафтада эса бу ерда бор-йўғи йиллик планнинг ярим проценти миқдорида хашак тайёрланди.

Озуқа тайёрлашда охирги ўринларда келаётган Сариосиё ва Шеробод районларида ҳам кейинги кунларда хашак тўплаш суръати асоссиз равишда пасайиб кетди. Жарқўрғонликлар эса сўнгги ҳафта давомида 0,1 процент миқдорида хашак тайёрладилар, холос.

Бу йил областдаги колхоз ва совхозлар қарийб 8500 гектар майдонда маккажўхори етиштирмоқдалар. Улар ҳар гектар ердан камида 300 центнердан кўкпоя етиштириб, 230 минг тонна силос бостириш мажбуриятини олганлар. Жарқўрғон районидаги «Социализм», Термиз районидаги «Намуна» колхозларида ҳар гектар майдондан 350-400 центнердан кўкпоя йиғиштириб олинмоқда. Улар маккажўхори ўриш ва силос бостиришни 10-12 иш кунида тугаллаб, такрорий маккажўхори экиш тадоирларини кўрмоқдалар.

Афсуски, аҳвол ҳамма жойда ҳам кўнгилдагидек эмас. Масалан, Бойсун районида 800 гектар ердаги маккажўхоридан атиги 450 гектар ердаги экин биринчи парваришдан чиқарилди. Қолган майдонлардаги ўсимликлар қаровсиз ётибди. Гагарин ва Сариосиё районларида ҳам маккажўхори экинлари парвариш қилинмаяпти.

Сурхондарё область қишлоқ хўжалик органларининг ходимлари ем-хашак тайёрлаш тўғрисида кўп гапиргандан кўра бу иш устидан қаттиқ назорат ўрнатиб, озуқа жамғариш суръатини тезлаштиришлари керак.

А. ХАЛИЛОВ.

ОРОМГОҲЛАР ЧОРЛАЙДИ

Улкамизда сўлим, сахий ёз. Гўзал табиат ўз латофатини кўз-кўз қилади. Шафқатсиз қиздираётган саратон қуёши осмон гумбазига боғлаб қўйилгандай. Бундай пайтларда оқ кўпиклар сачратиб тушаётган тиниқ сувларда чўмилишга, мусаффо, ўт-уланлар ҳиди анқиб турган ҳаводан тўйиб-тўйиб нафас олишга нима етсин! Поёнсиз сокин кўл ёки шўх оқар дарё бўйида оқшом чоғлари гурунг қуриш қанчалар гаштли. Шунинг учун ҳам саёҳат ошиқлари ёз ойларини бекор ўтказмасликка, кунларни хотирада қоларли таассуротлар билан бойитишга уринадилар.

Меҳнаткашларнинг кўнгилли дам олишларини намунали ташкил этиш борасида тинмай ғамхўрлик қилиб келинмоқда. Янгидан-янги дам олиш зоналари, оромгоҳлар барпо қилинмоқда, курортлар ва санаторийлар очилаётир, туристик маршрутлар очиляпти. КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг яқиндагина қабул қилган қарорида мамлакатимизда туризм ва экскурсияни янада ривожлантириш тадбирлари мукаммал белгилаб берилди. Йирик туристик базалар, меҳмонхоналар қуриш кўзда тутилган.

Туристик саёҳат, экскурсияларнинг ҳар қандай турини кенг кўламда ривожлантириш, ёзги дам олишни оммавийлаштириш учун республикамизда барча имкониятлар етарли деса бўлади. Ҳавосининг софлиги жиҳатдан Чимён, Шоҳимардон Қора денгиз қирғоқларида жойлашган курортлар билан рақобатлашса, асрлар гувоҳи бўлган қадимий Самарқанд, Бухоро, Хива меъморчилик дурдоналари Римни эслатади.

Ўзбекистон туризми йилдан-йилга ривожланиб бормоқда. Минглаб кишилар Ватанимиз ва ўлкамиз бўйлаб уюштирилаётган саёҳатлардан хордиқ чиқариб қайтаётирлар. Бу йил меҳнаткашларга тўққиз мингдан зиёд йўлланма тарқатилди.

Маршрутларни уюштиришда кўпчиликнинг талаб ва эҳтиёжлари ҳисобга олинади. Бир группа кишилар республикамиз шаҳарлари бўйлаб саёҳат қилишни хоҳласалар, бошқалар Ўрта Осиё республикаларининг пойтахтларини томоша қилишни истайдилар, қолганларга мамлакатимиз бўйлаб сафарга чиқиш ёқади. Тошкент шаҳри бўйича тузилган радиал маршрут кишиларга ёқди. Улардан ташқари, яна икки маршрут яқин ойлардан бошлаб йўлга қўйилади. Бу «Шаҳарларнинг тарихий архитектура обидалари бўйлаб» деб аталиб, Тошкент—Самарқанд—Бухоро — Урганч — Хива орқали ўтади. 8 га яқин Иттифоқ миқёсидаги маршрутлар саёҳларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Айниқса маршрутли туристик поездларда сафарга чиқиш шаҳарликларга жуда қўл келяпти. Бунда турли республикалар, қаҳрамон шаҳарлар, Закавказье ҳамда Қора денгиз қирғоқлари бўйлаб саёҳат қилинади. Ҳозирда 18 дан зиёд ана шундай маршрутлар йўлга қўйилиб, ҳар поездда 400 га яқин киши бир йўла дам олмоқда. Уларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш ҳам намунalидир.

Доҳий юбилейига атаб уюштирилаётган «Ленин қадамжолари бўйлаб» деб аталган саёҳат бу йил айниқса оммалашди. Август ойидан бошлаб бу туркумдаги сафарларга яна бир янги маршрут қўшилади. Ўзбекистонликлар Енисей дарёсида теплоходда сузиб, Лениннинг ҳаёти ва фаолияти билан алоқадор бўлган ерларни бориб кўриш имконига эга бўладилар.

— Кўнгилли дам унумли меҳнатнинг гаровидир, — деб ҳикоя қилади Ўзбекистон ССР туризм Советининг раиси Т. Бурхонов. — Туризм кишига дам бериш билан бирга кўпгина нарсаларни билиб олишда ҳам муҳим роль ўйнайди. Республикамизда туризм жуда тез ривож топмоқда. Пойтахтдаги 350 ўринли туристлар меҳмонхонаси фойдаланишга топширилиш арафасида турибди. Келаси йилдан бошлаб бундай меҳмонхоналар бошқа шаҳарларда ҳам қурила бошланади. Биз пахтакорлар, чўпонлар, боғбонлар ҳамда механизаторлар учун ҳам махсус маршрутли саёҳатлар уюштиришни кўзда тутмоқдамиз.

Х. НОСИРОВ.

РОССИЯ

Михаил ЛЬВОВ,

Яна шудринг билан зийнатланди ер.
Камалак балқиди осмон тўшида.
Россия деганда, қалбда униб шеър.
У дилни ардоқлар ўз оғушида.

Олтин даласида юрибман ўзим,
Кенг, равон йўллари элтар уфққа.
Унинг гўзаллари лол этиб кўзим,
Қалбимни тўлдирар завқу қўшиққа.

Улар яшнайдилар қуёшда саф-саф,
Кўзни узиб бўлмас хуш жамолидан.
Асал ари нетар гулларин излаб,
Шарбат олмай, улар лаби болидан.

Россия қуёшин сипқарган диёр.
Сендадир кўзларнинг чиндан гўзали.
Сендадир қуёшга интилган виқор
Кўм-кўк осмонларинг — кўнглим ғазали.

Мени мафтун этиб олдинг тамомаи...
Поёнсиз кенгликлар орому ҳузур.
Ҳаётбахш ёғдулар оқар самодан.
Еринг олтинга кон, сийнанг тўла нур.

Ватаним! Фазодай бағри мўл замин.
Дала, водийларинг яшнар осуда.
Севгию санъатдан йўғрилгансан сен,
Қудрат бор куйларинг шўх жилосида.

Чексиз самоларни очдинг таҳидан,
Юлдузлар олами сенга мунтазир.
Сенинг қучоғингда яшаш бахтидан
Ортиқроқ саодат бўлғайми, ахир.

Ж. Жабборов таржимаси.

ХОТИН-ҚИЗЛАР МЕҲМОНИ

Совет хотин-қизлар комитетининг Халқаро хотин-қизлар демократик федерациясидаги доимий вакили Зуҳро Раҳимбобоева билан пойтахт хотин-қиз активларининг учрашуви бўлиб ўтди. Учрашувни Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари В. В. Окунский очди.

З. Р. Раҳимбобоева июнь ойида Хельсинкида бўлиб ўтган халқаро хотин-қизлар конгрессида қатнашган эди. У шаҳар хотин-қизларига ана шу конгресс ҳақида ўз таассуротларини сўзлаб берди.

ОБ-ҲАВО ва САЛОМАТЛИК

Врач маслаҳати

Ҳа, об-ҳавонинг ўзгариб туриши киши соғлиғига кескин таъсир этади. Ҳар қандай касалликнинг об-ҳавога боғлиқ эканлигини кишилар қадим замонлардан билишган. Буюк олим Абу Али ибн Сино эса кўпгина касалликлар, айниқса бод, жигар, буйрак, асаб, юрак-қон томир касалликлари об-ҳаво паст келган вақтда ёхуд эрта баҳор ва куз фаслида қайталанишини аниқлаган эди.

Ҳозирги замон медицинаси баъзи кишиларга метеорологик факторлар кучли таъсир этишини таъкидлайди. Чунки ўша кишиларнинг организми ҳаво босими, намгарчилик ва ҳароратнинг ўзгариб туришига яхши мослашмаган бўлади. Текширишлар шуни кўрсатмоқдаки, қон босими, юрак сиқилиши касалликлари ва мияга қон қуюлиши (инсульт), юрак мушакларининг жонсизланиши (миокард инфаркти), ревматизм ҳамда нафас қисиши дардларининг кескинлашуви кўпинча об-ҳавонинг ўзгариши билан алоқадордир. Ёки кун иссиқ пайтларда киши организмида сув камайиши натижасида буйрак санчиб оғриши мумкин. Бунинг сабаби нимада деган савол туғилади.

Маълумки, об-ҳавонинг кескин ўзгариши энг аввало асаб системасига, сўнгра юрак-қон томирлари ва бошқа аъзоларга таъсир этади. Олимларнинг аниқлашича, ташқи муҳитдаги ўзгаришлар, яъни ер магнит майдони ва электр потенциали, Қуёшнинг активлиги ҳамда ҳаво босимининг ўзгариши тўқималарни «безовта» қилади.

Қуёшнинг активлиги ошган вақтда кишиларда ҳар қандай сигналларни қабул қилиш қобилияти секинлашади, ошқозон ширасидаги хлорид кислотаси камайиб кетади. Бунинг оқибатида дармонсизлик, камқонлик ва юқумли касалликларга тез чалиниш ҳоллари кўп учрайди. Чунки ошқозонга оғиз орқали тушган микроблар хлорид кислотаси таъсирида ўлиб туради. Ошқозон ичак системаси иш қобилиятининг пасайиши эса организмда витаминлар алмашинувини секинлаштиради.

Хўш, табиатнинг организмга бундай салбий таъсиридан қандай қутулса бўлади? Текширишлар, ёшликдан спорт билан шуғулланиш, баданни чиниқтириш, об-ҳаво таъсирига организмни «бўй бермайдиган» қилиб тарбиялаш муҳимлигини кўрсатмоқда. Спорт билан шуғулланган кишиларда фақат организмнинг қуввати ошиб қолмай, шу билан бирга компенсатор функционал имкониятлар ҳам ривожланади.

Метеорологик факторлар юрак-томир, гипертония, бронхиал астма ва айниқса ревматизм билан оғриган беморлар саломатлигига ёмон таъсир кўрсатади. Бу хасталиклар қайталаб, беморлар аҳволини оғирлаштиради. Кузнинг ўрталарида ва эрта баҳорда, намгарчилик пайтида қон томир касалликларининг қайталаши кескинлашади, кетма-кет хуруж қилади. Шунга кўра, олимларимиз бундай беморларни йилнинг ҳарорати ўзгарадиган вақтда профилактик мақсадда даволаб туришни маслаҳат берадилар. Об-ҳавонинг кескин ўзгариши гипертония билан оғриган беморларга ҳам анча-мунча таъсир кўрсатади.

Ревматизм касаллигига чалинган одамлар об-ҳавонинг ўзгаришини ҳар қандай сезгир барометрдан ҳам олдинроқ биладилар. Уларнинг касалланган бўғинлари оғрий бошлайди, юрак атрофида эса санчиқ пайдо бўлади ёхуд юрак тўлқинланиб безовта қилади. Шунинг учун ҳам ревматизм билан оғриган беморлар ҳар йилнинг куз ва баҳор фаслларида врач кўригидан ўтиб туришлари ва уларнинг маслаҳати асосида даволанишлари зарур.

Инсон танаси мураккаб тузилган бўлиб, бир-бирига мослашган модда алмашинувлар натижасида соғлом яшайди. Организмнинг бир меъёрда ишлаши учун оқсил моддалари, ёғлар, қанд моддалари ва айниқса витаминлар керак. Ана шу моддалар ўзаро муайян мувозанатда бўлсагина киши ўзини ҳамиша бардам ҳис этади. Витаминлар организмнинг ишлаш қобилияти учунгина эмас, унинг тузилишида ҳам катта роль ўйнайди. Қон томирлари деворларининг мустаҳкамлиги, юрак мушакларининг иш қобилияти, бош миянинг тузилиши ҳамда унинг яхши ишлашида витаминлар жуда муҳим ўрин тутади.

Витаминлардан ташқари, организмда бир қанча минерал моддалар ва микроэлементлар бўлиб, улар калий моддасининг манбаи ҳисобланади. Бу модда юрак мушакларининг фаолияти учун зарурдир. Ушбу витамин ва микроэлементларнинг об-ҳаво паст келган ва кескин ўзгарган чоғларда организмга сингиши ҳамда активлиги пасайиб кетади. Шунинг учун, яна қайтарамизки, ёшликдан бошлаб мунтазам равишда спорт билан шуғулланиш, организмни чиниқтириб бориш керак. Мавсумга қараб кийимларни алмаштиришнинг ҳам аҳамияти катта. Уй-жой ва ишлайдиган корхоналарни ободонлаштириш, дарахтзор ва гулзорлар яратиш лозим.

Таомларни ўзгартириб туриш ҳам яхши натижа беради. Ёзнинг иссиқ кунларида енгил ҳазм бўладиган овқатлар, кузда ва қишда эса колорияси кучлироқ, витаминларга бой овқатларни ейиш организм қувватини оширади. Баҳорда об-ҳавонинг кескин ўзгариши қон томирларга ҳам таъсир этади. Кўпгина кишиларда милкнинг, бурунининг қонаши кузатилади. Бу ҳам организмда витаминларнинг етишмаслигидандир. Шунга биноан истеъмол қилинадиган таомлар бошқа фаслдагиларга қараганда сервитамин бўлишига аҳамият бериш зарур.

О. АЗИЗХЎЖАЕВ,
медицина фанлари кандидати.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ПЛАНЕТАМИЗДА

ГАННОВЕР. Германия Коммунистик партиясининг ахборот стендлари Ғарбий Германия коммунистларининг газетаси «Унзере цайт»ни тарғиб қилмоқда. АДН-ТАСС фотоси.

ПЕНТАГОНДАГИ ЗАҲАРЛОВЧИЛАР

Американинг Мэриленд штатидаги кичикроқ бир шаҳарчада истиқомат қилувчи Фредерик нохуш бўлиб қолди. Шаҳарча касалхонасидагилар унинг нима касал билан оғриганлигини аниқлай олмадилар. У шу ер яқинидаги ҳарбий госпиталга олиб борилганида, орадан сал вақт ўтмай ўлиб қолди. Бемор... куйдирги касалига мубтало бўлган экан.

Нисбатан жуда кам учрайдиган бу юқумли касални қаердан юқтирди экан? Бу саволнинг жавоби осонгина топилди, беморнинг касби бактереолог бўлиб, Пентагоннинг Форт-Детрикдаги тадқиқот марказида ишлар экан. Биологик қурол яратишга доир ишлар мана шу марказда махфий равишда олиб борилади. Ўша Марказда мазкур бактереологдан сўнг яна бир ишчи ҳам оғриб қолди. Врачлар унинг ўпка туки деган касал билан оғриганлигини аниқладилар. Бу бемор тадқиқот марказидаги ишидан бўш вақтларида шаҳарчадаги сузувчилар шуғулланадиган ҳовузчада сувга ботганларни қутқарувчи бўлиб ишлар экан, шунинг учун ҳам у ҳовузга чўмилишга келганларга касал юқтириши мумкин эди. Аммо форт маъмурияти бундай хавф тўғрисида ҳеч кимни огоҳлантиргани йўқ.

Вакиллар палатасининг аъзоси Ричард Маккарти АҚШ Мудофаа министрлиги фаолиятининг энг хатарли жиҳатлардан бирини — бактереология ва химия қуролини яратиш ҳамда кўпайтириш борасида жадаллик билан олиб борилаётган ишларини фош қилиш пайига тушиб қолганлиги натижасидагина юқорида айтиб ўтилган фактлар ва бошқа кўпгина фактлар яқинда жамоатчиликка аён бўлиб қолди.

АҚШда бундай қуролни яратишлари ниҳоятда маҳфий шароитда олиб борилмоқда. Бу ишлар Пентагоннинг ҳар йил конгрессга борадиган докладида хатто тилга ҳам олинмайди. АҚШ Мудофаа министрлиги ниҳоятда эҳтиёткорлик чораларини кўриб ишлаётганлиги сабабли бу ишларни ўтказишга пул беришни ошкора сўрамайди. Бундай ишлар учун керакли пуллар мудофаа ҳаражатлари тўғрисидаги қонун лойиҳасида заҳарли моддаларга ёки бактереология қуролига ҳеч қандай алоқаси бўлмаган ишларнинг номи билан ниқоблаб ажратилади.

Лекин ойни этак билан ёпиб бўлмайди! Армиянинг Юта штатидаги Дагуэй полигонида 1968 йил 14 мартда заҳарли газ синаб кўрилганлиги кенг кўпчиликка маълум бўлиб қолди, чунки бу газ сочилиб ҳавога аралашиб қолиши натижасида ундан олти мингдан кўпроқ қўй ҳалок бўлди. Америка оккупация қилиб турган япон ороли Окинавадан яқиндагина бир хабар келди. Шу хабарда айтилишича, АҚШнинг ҳарбий базасида асабга таъсир қиладиган «ВХ» газ солиб қўйилган контейнер очилиб кетиб 25 киши заҳарланибди.

Химия ва бактереология уруши воситаларини ишлаб чиқишга АҚШда 50 дан кўпроқ университет ва коллежлар жалб қилинганлиги тўғрисида матбуотда пайдо бўлган хабарлар тайёргарлик ишларининг нақадар кенг ва жиддий олиб борилаётганлигини кўрсатиб турибди. Сеймур Хершнинг 1968 йилда АҚШда босилиб чиққан «Химия ва биология уруши» деган китобида бу жирканч ишда саноат гигантларидан тортиб майда корхоналаргача, жуда кўп хусусий фирмалар ҳам қатнашаётганлиги айтилади.

Бундай қуролни ривожлантиришга бюджетдан берилаётган маблағлар ҳам кўпаймоқда. Америка матбуотининг маълумотларига қараганда, 50-йилларда АҚШда химия қуролини ишлаб чиқаришга ва бу соҳадаги тадқиқотларга ҳар йил 50 миллион доллардан 75 миллион долларгача маблағ ажратилиб турган бўлса, 1964—65 молия йилида эса «Милитэри рисерч леттер» журналида босилган хабарда айтилишича 170 миллион доллар пул ажратилган, 1965—66 йилларда шу мақсадга сарфланган пулларнинг миқдори 230 миллион доллардан ошиб кетди.

Пентагондаги заҳарли моддаларнинг жирканч ишлари жаҳон жамоатчилигини тобора кўпроқ ғазаблантирмоқда. Химия ва бактереология урушини тайёрлашга қарши норозилик иши АҚШнинг ўзида кучайиб бормоқда. Химия ва бактереология уруши воситаларига тааллуқли ишларда мудофаа министрлигидаги ҳарбийларга бундан буён ҳам йўл қўйиб бериладиган бўлса улар мамлакат бошига қандай кулфатлар солишини ҳатто Американинг баъзи конгрессменларини ҳам ўйлаб қолишга халқнинг ғазаби кучайиб кетаётганлиги мажбур қилиб қўйди. Шу жиҳатдан қараганда совет олимларининг жаҳондаги барча мамлакатлар олимларига мурожаат қилиб ёзган хатлари айниқса зўр аҳамиятга эга бўлиб қолди. Совет олимлари шу ҳафта жаҳондаги олимларни химия ва бактереология қуролининг ҳамма турларини тақиқлаш тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қарорини чиқартиришга даъват қилдилар. Прогрессив жаҳон жамоатчилиги, шу жумладан Американинг прогрессив жамоатчилиги ҳам заҳарловчилар йўлига ғов солишни, бундай қирғин қуролларини қонундан ташқари, деб эълон қилишни талаб этмоқда.

Г. ЗИБОРОВ. (ТАСС).

ДЎСТЛИК ВИЗИТИ БИЛАН

СОФИЯ, 28 июль. (ТАСС). Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг таклифига биноан, деб хабар беради Болгария телеграф агентлиги, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Г. Гусак икки кунлик дўстлик визити билан бу ерга келди.

София аэродромида Г. Гусакни Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси Т. Живков, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзолари Б. Билгаранов, И. Попов, С. Тодоров, Т. Цолов ва бошқа расмий кишилар самимий кутиб олишди.

БМТНИНГ КУЗАТУВЧИСИ ҲАЛОК БЎЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 28 июль. (ТАСС). Кеча Сувайш канали зонасини тўпга тутиш вақтида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг кузатувчиси, швециялик майор Б. Р. Плейн ўлдирилди. У каналнинг Ғарбий соҳилидаги Майк кузатиш пунктида турган эди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг штаб — квартирасида Хавфсизлик Кенгашининг бугун эълон қилган ҳужжатида шу тўғрида хабар берилади. Бу ҳужжат Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Яқин Шарқдаги кузатувчилари группаси бошлиғи генерал О. Буллнинг маълумотларига асосан тузилган.

Америка агентликларининг хабарларига қараганда, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг кузатувчиси Исроил снарядидан ўлган.

НИГЕРИЯДА НИМАЛАР БЎЛЯПТИ?

ХАЛҚАРО МАВЗУДА

Нигерия давлати Нигер дарёсининг қуйи оқимида жойлашган бўлиб, жанубда ва жанубий-ғарбда Гвинея қўрфазига бориб туташади. Майдони 960 минг квадрат километр, аҳолиси 55 миллион кишидан иборат. Африкадаги бошқа мамлакатларга нисбатан Нигерия аҳолиси анча кўп, шунинг учун ҳам бу мамлакат Африка қитъаси ҳаётида катта ўрин тутади.

Нигерия ўсимлик мойи, арахис ва колумбит экспорт қилиш бўйича биринчи ўринни, какао бўйича учинчи, қалай бўйича олтинчи ва ер ёнғоқ бўйича етакчи ўринлардан бирини эгаллайди. Бутун дунёда қазиб олинаётган колумбитнинг 80 проценти Нигерия ҳиссасига тўғри келади. Нигерия бошқа мамлакатлардан озиқ-овқат, тўқимачилик моллари, металл буюмлар сотиб олади. Бу мамлакатнинг ташқи савдосида Буюк Британия етакчи ўрин тутади. Мамлакатнинг маъмурий маркази Лагос шаҳри (аҳолиси 500 минг киши) бўлиб, Ибодан, Кадуна, Кано ва Порт-Харкорт каби йирик шаҳарлари бор.

Нигерияда ўнга яқин сиёсий партиялар мавжуд. Бу мамлакат устида бутун бир аср давомида Англия байроғи ҳилпираб турди. Ўтган асрнинг иккинчи ярмидаёқ инглиз босқинчилари Нигерияни қилич ва ўт билан кечиб ўтиб, бу ерда ўз ҳукмронлигини ўрнатдилар. Нигерия тупроғида жаноби капитал жуда тез илдиз отди. Мамлакатга «Юнайтед Африкэн компани лимитед», «Бисичи тин компани» сингари Англия капиталининг йирик наҳанглари ўрнашиб олишди.

Янги, мустақил Нигериянинг туғилган куни 1960 йилнинг биринчи октябридан бошланди. Худди шу куни инглиз мустамлакачиларнинг асрлик ҳукмронлиги ҳам ниҳоясига етди. Мустамлакачилар Нигериядан чикиб кетдилар. Бироқ уларнинг иқтисодий позициялари бу ерда бугунга қадар сақланиб турибди. Мамлакатда ҳамон аввалгидек Англиянинг — «Юнайтед Африкэн», «Шелл» ва Американинг «Тексако» компаниялари юрт бойлигини сўриб ётибди.

Империалистик компаниялар ҳар қанча бўлмасин, мамлакатнинг миллий экономикаси тараққиётини бўғишга уринмоқдалар. Мамлакатда кўмир қазиб олиш жуда камайиб кетди. Уни қазиб чиқариш қийин бўляпти. Бозорлар эса Англия назоратида бўлиб у ерга Нигерия кўмири йўлатилмайди. Қалай ишлаб чиқаришда ҳам худди шу манзарани кўриш мумкин.

«Юнайтед Африкэн», «Тексако» каби компаниялардан қутилмасдан туриб, тараққиёт ва тўла мустақиллик йўлидан дадил одимлаш мумкин эмас. Нигерия халқи енг шимариб янги ҳаёт қуришга киришди. Озодликка эришилгандан кейинги йиллар ичида мамлакатда Нигериянинг ўзига қарашли корхоналар барпо этилди. Нигерияликлар илм олиш имконига эга бўлишди. Мамлакатнинг йирик ўқув юрти — Ибодан университети турли профилдаги миллий мутахассис кадрлар тайёрлаб чиқармоқда.

Бугунги Нигерия Африкада янги мустамлакачиликнинг экспансия планларида алоҳида ўрин тутади. Уни эркин корчалонлик тараққиёти кўргазмасига айлантиришмоқчи. Бу билан империалистлар капитализм қолоқ мамлакатни қайта қуришга қодир деган ўзларининг ғояларини исботлашмоқчи бўлишяпти. Нигерияга нисбатан бундай усулни танлашда Американинг дипломатлари ва ташвиқотчилари катта роль ўйнашмоқда. АҚШ Африка учун ажратаётган қарзларининг энг кўпини худди мана шу Нигериянинг ўзига бераётгани ҳам тасодифий бир ҳол эмас. Бу мамлакатда юзлаб Америка фирмалари жадал иш бошлаб юборишди. Бироқ, ғарбнинг сиёсатдонлари ҳарқанча хоҳламасинлар, империалистларнинг ривожланаётган мамлакатлар билан муносабатида вужудга келган шароитни ўзгартиролмайдилар. Шунинг учун ҳам Нигерия бозори туфайли Англия, АҚШ, «Умумий бозор» мамлакатлари ва Япония орасидаги низо ҳамон давом этяпти.

Мамлакат аҳолисининг кўпчилиги қашшоқ ҳамда саводсиз. Нигерияда ҳозирги кунда ҳар 50 минг аҳолига фақат биргина врач тўғри келади. — деди соғлиқни сақлаш министри Мосес Можекодунми, Лагосда янги касалхонага пойдевор қўйиш маросимида сўзлаган нутқида. — 1974 йилга бориб Лагос мактабини ҳар йили 50 тиш доктори ва 150 та бошқа врачлар битириб чиқишади... Лекин бу денгиз учун бир томчи, холос.

Капитал, — деб ёзган эди К. Маркс, — янги мамлакатларга кириб бориб, у ерларда саноатни барпо этаркан, айни пайтда халққа чексиз бахтсизликлар ҳам олиб келади. Капиталнинг бу хулқ-атвори ҳозирги кунда ҳам сақланиб қолмоқда. Нигерияда империалистлар худди шундай қилдилар ва шунга интилмоқдалар. Бу мамлакатнинг халқлари учун яхшиямки, бошқа замона. Империалистларнинг буни ҳисобга олмасдан иложлари йўқ. Чунки буюк бир куч — Нигерия халқлари, мустамлака бўйинтуруғини улоқтирган Африка ҳамда ҳозирги даврнинг бутун антиимпериалистик кучлари уларга қарши турибди. Шунинг учун нигерияликларнинг ўзлари ҳам ва уларнинг барча дўстлари ҳам бу мамлакатнинг порлоқ келажагига ишонмоқдалар.

Нигерия халқи ўзининг ижтимоий шароитини яхшилаш учун, мамлакатдан чет эл монополияларини қувиш учун курашни давом эттиряпти. Мана, икки йилдирки, Нигерияда қонли уруш давом этмоқда. Минг-минглаб кишилар қурбон бўлмоқда, мамлакат экономикасига катта зарар етмоқда. Нигериядаги фожиали воқеалар қитъанинг мустақил давлатлари томонидан Африкада ўз позицияларини йўқотишни истамаётган империалистик кучлар ва янги мустамлакачилар ҳийла-найрангига қарши олиб борилаётган курашнинг энг кескин формаларидан биридир.

1968 йилнинг 30 майида эълон қилинган «Биафра республикаси» мамлакатни жиддий хавф остида қолдирди. Бу халқаро монополияларнинг ўз фойдаларини кўзлаб қилган қабиҳликларидан бошқа нарса эмас. Нигерия сепаратчилари уларнинг ноғораларига ўйнаб, мамлакатни иккига бўлиб юборишди. Энди бўлса уни бирлаштириш учун кураш кетяпти.

Нигериянинг бирлиги ва территориал бутунлиги учун курашувчилар бу жанжални чет мамлакатлар аралашувисиз, тинч йўл билан ҳал қилишга уринмоқдалар. Нигерия раҳбарларининг бирлашиш программасида «Биафра» бўлинишдан воз кечсагина, ҳарбий ҳаракатлар тўхтатилади, деб таъкидланади. Шу билан бирга федерация составига кирувчи барча халқлар ва қабилаларнинг тенг ҳуқуқлилигига кафиллик билдирилади.

Нигериянинг территориал бутунлигини мустаҳкамлаш — мамлакат олдида турган энг зарур вазифадир. Бу эса айни пайтда янги ҳаёт қураётган бутун Африка манфаатларига мос бўлиб тушади.

Евг. БЛОК, доцент.

Америка босқинчилари Жанубий Вьетнамда заҳарли моддалар қўллашни давом эттирмоқдалар. Натижада шолизорлар, боғ ва моллар қирилиб кетмоқда. Кўпинча заҳарли моддалар сепилгандан кейин Америка самолётлари экин майдонлари ва тинч қишлоқларга напалм бомбалари ёғдирмоқдалар. Суратда: тўрт боланинг онаси — Нгуен Тхи Атни кўриб турибсиз. Бу аёл Фуон Тхань қишлоғига Америка авиациясининг ҳужуми туфайли шу ҳолга тушган.

ВНА—ТАСС фотоси.

ҲАР ТЎҒРИДА

ТОЖ МАҲАЛ... БУТУН ҚОЛДИ

Ер юзидаги етти мўъжизадан бири — Тож Маҳални қурган меъморларнинг номи ҳалигача тўла аниқланмаган. Лекин бу мўъжизани бузмоқчи бўлганларнинг исми-шарифи аниқ. Ҳинд матбуотининг хабар беришича, 1827 йилдан 1835 йилгача Ҳиндистонда ҳукмрончлик қилган инглиз генерал-губернатори Бентинк Тож Маҳални бузиш ва унинг мармар тошларини таклаб сотиш тўғрисида фармон чиқарган. Чунки, шу пайтларда колонизаторларнинг хазинасида маблағ камайиб қолган бўлиб, Бентинк ҳинд халқининг миллий ғурури бўлмиш Тож Маҳални бузиб сотиш орқали хазинасини бойитмоқчи эди. Бундан хазинага 2 минг рупия даромад тушиши ҳам ҳисоблаб чиқилган эди. Яхшиямки шу пайт мамлакат қишлоқларида қўзғолонлар кўпайиб кетди. Бундан қўрққан генерал-губернатор ваҳшиёна режасини амалга оширолмай қолди.

НУР... КЎЗНИ ДАВОЛАЙДИ

Дебрецен кўз клиникасининг табиби Дьюла Колесар «Грахолюкс УВ» аппаратини ихтиро қилди. Бу аппарат ультрафиолет нурлар ёрдамида трахома ва бошқа хил кўз касалликларини икки-уч ҳафтада даволайди. Ультрафиолет нурлари тўқималарни куйдириши учун шу пайтгача медицинада ундан фойдаланилмас эди. Янги аппарат эса махсус филтрлар ёрдамида зарарли нурларни ушлаб қолади. Фақат фойдали нурларнигина кўзга ўтказади.

ОТГА... КЎЗОЙНАК

Швециялик ёш чавандоз Курт Андерсоннинг омади келмади. У бир неча мусобақаларда қатнашди-ю, лекин Сергесон лақабли оти пойганинг охирига етганда ортда қолиб кетаверди. Чунки, отнинг кўзи хиралашиб қолган экан. Шундан сўнг Андерсон отига махсус кўзойнак ясатиб олди. От кўзойнак таққандан буён ҳамма мусобақаларда ғолиб келмоқда.

Редактор ўринбосари: Х. ЕДГОРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт (халқ талантлари). 9.30 — А. Хачатурян. «Маскарад» драмасига ёзилган музика сюитаси. 9.50 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун (тожикча). 11.30 — Қора-Қораев. Учинчи симфония. 13.30 — Опереттalardан парчалар. 15.15 — Молдавия радиосининг эшиттириши. 16.10 — «Композитор Г. Мушелнинг вокал ижоди» (концерт-очерк). 16.50 — «Правда» газетасининг обзори. 18.00 — «Тартиб-қоида посбонлари» (русча). 18.10 — И. Гайдн. Учинчи соната. 18.40 — Спорт. 19.20 — Қозоқ куйлари. 20.00 — «Ўзбекистон ишчиси» радиожурнали. 20.30 — Концерт (саноат ходимлари учун). 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 — Концерт (дала меҳнаткашлари учун). 22.20 — Тожик куйлари. 22.40 — РСФСРда ўзбек адабиёти ва санъати декадаси. «Ленин қадамжойларида». 23.15 — Концерт.

18.55 — Ширинликлар фабрикаси (репортаж).

Рус тилида: 19.15 Ёшлигимиз — экранда («Ёшлик» студияси). 19.45 — Қизлар, коньки ва айиқлар (фильм-концерт).

Ўзбек тилида: 20.40 — Шаҳарликлар, сизлар учун!, 21.00 — Концерт. 21.40 — Ленинча меҳнат вахтасида. 21.55 — Тарих сабоғи (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 20.00 — Қалб яна тепмоқда (бадиий фильм). 21.30 — Саломатлик ва гўзалликка йўл (илмий-оммабоп фильм). 21.50 — Ҳақиқатан ҳам бормисиз, мистер Джонс?. 22.15 — Оққуш кўли (фильм-концерт).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30 — Кўрсатишлар программаси. 18.35 — Теләянгиликлар (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.45 — «Пропагандист» тележурнали. 19.10 — Дутор тароналари. 19.45 — Телеянгиликлар.

19.55 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.30 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 18.35 — Қандай дам оляпсан? (болалар учун).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Йигит ва қиз — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда). «МОСКВА» (эрталаб соат 11-40 минут, кундуз 3 ва кеч 9-20 минутда).

Қор аёл ҳақида афсона — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (эрталаб соат 10, кундуз 1-20, 5-20 минут ва кеч 7 да).

Оқ рояль — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун). «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11-45, кундуз 1-30, 3-15 минут ва 5 да).

Сокин кварталдаги қотиллик — «ЧАЙКА», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Доктор Абст тажрибаси — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Эрамиздан миллион йил илгари — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Бомбай тун оғушида — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 3, 5 ярим, кеч 7 ярим ва 9 яримда).

Сангам (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 4-20 минутда).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА
(эски бино)
30-31 июлда
Янги спектакль

М. ШАМХАЛОВ асари — З. БАГИРОВ музикаси

ҚАЙНОНА

(2 парда, 5 кўринишли комедия)

Озарбайжончадан Н. АЛИЕВА ўзбекчалаштирган.
Асарни Ўзбекистон ССР халқ артисти Ҳ. УМАРОВ саҳналаштирган.
Режиссёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист О. ФАЕЗОВА.
Рассом — Ўзбекистон ССР халқ рассоми В. А. РИФТИН.
Дирижёрлар — Н. ҲАЛИЛОВ ва З. ТОШМАТОВ.
Балетмейстер — О. НАЗРУЛЛАЕВ.
Концертмейстерлар — А. Б. МАЛИНА, М. А. ФУРМАН.
Режиссёр ассистенти — Ҳ. ШАРИПОВ.
Спектакль кеч соат 8 яримда бошланади.

УРТА ОСИЁ ГИДРОМЕТЕРЕОЛОГИЯ ИЛМИЙ-ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИ

қуйидаги вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

секторлар катта илмий ходимлари: об-ҳаво маълумоти ҳисоблаш методи (2 ўрин), синоптика ва авиация метереологияси (2), тоғ гидрологияси бўлими (2);

кичик илмий ходимлар: синоптика ва авиация метереологияси сектори (2), агрометереология бўлими, тоғ гидрологияси бўлими (5).

Конкурсда фан кандидатлари ва кўп йиллик иш стажига эга бўлган кишилар қатнашиши мумкин.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилади: Тошкент шаҳар, 52, Обсерватория кўчаси, 85/5 уй. Телефон 3-54-391.

«УЗКООПСТРОЙМОНТАЖ» ТРЕСТИГА

инженерлар: қурувчи, бетон ва темир бетон ишлаб чиқариш ҳамда конструкция бўйича, иссиқлик-газ таъминоти ва вентиляция бўйича;

бошлиқлар: молия ва шартнома бўлимига, моддий-техника таъминоти конторасига, катта ревизорлар, Фарғона қурилиш-монтаж бошқармасига бош инженер; машинистка

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Жомий кўчаси, 5-уй (10-43, 56-автобуслар, 7, 10-троллейбусларнинг «Трактор йиғув заводи» бекати).

ЧОРЖЎЙ ШАҲАР ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИГА

қурувчи инженер ва техниклар, катта ва бош бухгалтерлар, механиклар, сметачилар

КЕРАК

Чоржўй шаҳрига бориб ишлаганларнинг турар-жойлари қайтгунларигача сақланади. Чоржўй шаҳрида ётоқхона берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Ўзбекистон кўчаси, 41-уй. Телефонлар 33-64-90, 33-68-36.

Иссиқлик тармоқлари ва «Чилонзор», «Високовольт» Юнусобод, Қорақамиш районларида жойлашган қозон-буғхоналарда ишлаш учун

«ТАШТЕПЛОСЕТЬ» КОРХОНАСИГА

машинистлар, иссиқлик тармоқлари бўйича слесарлар, навбатчи электриклар ва слесарлар, газ-электр пайвандчилар, химиявий сув тозалаш аппаратчилари, шоферлар, бетончилар, ёрдамчи ишчилар; теплотехниклар, электриклар, контроль-ўлчов-асбоблари ва автоматика бўйича инженер ва техниклар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Чилонзор массиви, Муқимий кўчаси, 172-уй; «Високовольт» массиви ва «Студентлар шаҳарчаси»даги қозон-буғхоналари ҳамда район иссиқлик тармоқлари идораси: Б. Хмельницкий кўчаси, 53-уй, Қорақамиш, 17-уй, 64-квартира.

РЕСПУБЛИКА «УЗГЛАВМЕТАЛЛОСНАБСБЫТ» БАЗАСИГА

инженерлар, технологлар, иқтисодчилар, техниклар, товаршунослар, омборчилар, электрокран машинистлари, машинисткалар, слесарлар, электр монтёрлари, электр пайвандчилар, юкчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Уста Ширин кўчаси, 136-уй (10, 14, 42, 43, 56, 77-автобуслар, 7, 10-троллейбусларнинг «Металлобаза» бекати). Телефонлар 4-18-73, 4-16-77, 4-13-37, 4-18-09.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИ
(Киров кўчаси, эски универмаг ёнида)

ТЕЗ КУНДА

МАВСУМНИНГ ОЧИЛИШИ

Тошкентда биринчи марта венгер цирки артистларининг гастроллари.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331216. Халқаро ҳаёт — 337601. Коммунистик тарбия — 331455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 333142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85, Бухоро 43—141, Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус 42-62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

№ Б. — 175. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633 Р. 01597.